

Taxa postală
plătite in num.
No. 224713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
désdíj szabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
szélsőségek egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Milo 10.

Szerda, 1933 június 14.

**5693. FV XVI. ÉVF.
SZIVAN 20. 131 SZÁM.**

Harisnya helyett — festék

Halad a világ, akármit is mondanak a haladás ellenségei.

Az őseim példái nem viselt harisnyát, ma pedig már a masamod lányok is selyemharisnyát viselnek, feltéve, ha véletlenül nincsenek munkanélkül.

Tegnap még az előkelő newyorki hölgyek is selyemharisnyákban mutogatták standardizált szépségű lábaikat, hogy ezáltal szerelemre gyújtsák a Wall Street dandyit és kevésbé ifju, de puritánuságukban is könnyen megközelíthető bankárjait.

A gyorslábú Haladás most ennek a nagy kulturvívmanynak hadat üzent.

Holnapról kezdve Newyork előkelő hölgyei már csak szimbólikusan húzzák fel az ingerlő harisnyákat.

Hogy pontosak legyünk: festői módon. Harisnya helyett — festéket raknak elragadó lábikráikra, egyelőre három színváltozatban.

Bizonyos, hogy a hatás rendkívüli lesz. Különösen a harisnyagyárosokra lesz rendkívüli. Rövidesen az összes harisnyakirályok — trónkövetelőkké lesznek.

Es helyettük a festékgyárosok egynemelyike kapaszkodik fel az újonnan ácsolt ipari trónra.

Híába: a haladás útja áldozatokkal van kikövezeve.

A világi dícsőség tünekény és ingatag, mint azok a hölgyek, akik tényleges harisnya helyett ezentul csak szimbólikus harisnyát fognak viselni.

Hogy is mondotta a latin bölcs? Sic transit gloria mundi — így változik a világi dícsőség.

Haladunk...

Atmósféra

A londoni világgazdasági konferencián sok lényeges probléma fölött fognak vitatkozni. De egy kérdés fölött bizonyára nem lesz vita.

Hogy tudnillik a vámfalakát le kell dönteni.

Mert a gazdasági élet tespedtségének, a krízis föllézésének, a nemzetközi élet úteme megbénulásának okai főképp abban rejlenek, hogy az országok vámokkal szigetelik el magukat egymástól.

Mi sem természetesebb tehát, mint hogy ezekben a hetekben egyetlen kormány se emelje a vámkat. Várja be türelemmel, mi történik Londonban.

Azonban mi nem vagyunk türelmesek. A kormány éppen most rendelte el az összes behozott árukra a póttételek kivételét. A póttételek pedig nem egyéb, burkolt vámmelésnél, ami legalább is ellenkezik a világgazdasági konferencia szellemével. Amelyet azonban már eleve magunkévá tettünk.

E következetlenség mellett van egy másik hiba.

Hiba, amit az adminisztráció követett el valahol. A rendelet érvényessége ugyan dátumhoz van kötve, de a vámhivatalok nem pontosan napra küldték ki a rendeletet, hanem két nappal később. A vámhivatalok intézőit azonban ez nem feszélyezte.

Vagyis a póttételeket behajtották a kereskedők, aki az árun már tul adott. Persze anélkül, hogy bekalkulálta volna a póttételeket. Így hát mint üzleti nyelven mondják — effektive ráfizetett. A kereskedő. Nem az, aki valahol a minisztériumi expedicióban hibázott.

Igy csinálnak nálunk atmoszférát a londoni világgazdasági konferenciának.

Tizenöt perc is sok

A londoni világgazdasági konferencián meghozták az első üdvös újítást.

Nem kell megijedni: ebből az üdvös újításból a világnak nem lesz semmi haszna; a haszon egyelőre csak magára a konferenciára hárul.

A plenáris ülésen ezentul minden delegátus csak tizenöt percet beszélhet.

Tekintettel az eddigi konferenciális táv szónoklatokra, ez az újítás határozottan előnyösnek mondható.

A világ szegényebb lesz egy pár szónoklat miatt.

A világ minden zsidójához!

A németországi zsidókra szakadt sors mélyen megrendítette az egész világ zsidóságát. A németországi zsidó menekültek, valamint a Németországban maradt zsidók számára megindított segélyakciókban spontán módon jutott kifejezésre a testvéri szolidaritás érzése.

A német zsidók ezrei, különösen a német zsidó ifjuság széles rétegei, a Palesztinában való begyökerezésben látják az egyetlen utat egy új élet megteremtéséhez. A német zsidók palesztinai bevándorlása már megkezdődött.

Ha akarjátok, világ zsidói, Palesztinára a maga állandóan fejlődő mezőgazdaságával s iparával, állandóan növekedő abszorbalóképeséggel, befogadhatja a német zsidók nagy számát és nekik és gyermekeiknek, kik előtt teljesen el van zárva a külvilág, állandó otthont, hazát nyújthat Erec Jisráél.

Mint a Népszövetség Palesztina-mandátuma alapján létesített és a mandátárius hatalom által elismert Jewish Agency for Palestine meghatalmazottjai és mint a zsidó nép és a palesztinai zsidó Nemzeti Otthon barátai felhívunk benneteket a német zsidók részére való Palesztina-Alap megteremtésére.

A bizottságok, melyeknek feladata ezen alap anyagi eszközeit előteremteni, haladéktalanul hozzá kell lássanak a nagy műhöz. Ezen alapról, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency fennálló pénzügyi szerveinek, a Keren Kajemeth Löjiszráél és a Keren Haješod közreműködésével, földet kell, hogy szerezzünk Palesztinában és azokat német zsidókkal kell betelepítenünk, ezenkívül elő kell segítenünk a kis- és nagyipari vállalkozásokat, illetve kell rendelkezésükre bocsátanunk, támogatnunk kell a vagyonos elemek magánkezdeményezését és lehetővé kell tennünk az új foglalkozási ágakba való átmenetet. Ennek az alapról elő kell segítenünk a német zsidókat, — fiatal chalucokat, kisiparosokat, szabadfoglal kozásukat, tudósokat és kereskedőket, — új munkaegységeket alapításában. A jeruzsálemi Héber Egyetem, a

haifai technikum, a mezőgazdasági kísérleti állomás számára lehetővé kell tennünk azon tudósok felvételét, kiket megfosztottak attól a lehetőségtől, hogy német városokban folytassák tanulmányaikat és kutatásaikat.

A német zsidók nagy gazdasági és kulturális erői, melyek évszázadokon át oly előkelő pozíciókat töltöttek be, az erecsiszráéli zsidó Nemzeti Otthon építésébe kell, hogy beilleszkedjenek az össz zsidóság összes alkotó elemeivel karöltve. Számukra egy új élet felépítésének lehetővé tétele Palesztinában szabadságban és megbecsülésben, — nagy és kötelező feladat. Ennek beteljesüléséhez a világ minden zsidójának erőfeszítése szükséges. Nem könyörödo mányokat, hanem igazi áldozatot követel ez a mű, ahhoz, hogy elérjük a német zsidók ezreinek Palesztinában való begyökerezését.

Palesztina zsidói szervezték meg az első akciót. Palesztinában a Jewish Agency fenhatósága alatt és az egész Jisru részvételével már megindultak az építések a német zsidók Palesztinára Alapjára. Felhívjuk a világ zsidóit, kövessék haladéktalanul a zsidó áldozatnak és teljesítménynek eme példáját.

London, 1933 június hó.

- Lord Robert Cecil, Anglia volt külügyminisztere.
- David Lloyd George, Anglia volt miniszterelnöke.
- Sir Herbert Samuel, Palesztina volt főkörmányzója és Anglia volt belügyminisztere.
- J. C. Smuts tábornok, Délafrika volt miniszterelnöke.
- Dr. Cyrus Adler, az amerikai Jewish Committée elnöke.
- Morris Rothenberg, az amerikai cionista szervezet elnöke.
- Nachum Szokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke.
- Felix M. Warburg, az amerikai Joint elnöke.
- Dr. Chaim Weizmann, az Angliai Cionista Föderáció elnöke.

Ujabb offenziva a keleti fronton

Tókió, június 13. Feng tábornok, aki tudvalevőleg a III. Internacionálé embere a keleti fronton orosz segítséggel offenzívát kezdett a japán haderők ellen. Feng Oroszországból 30 tankot és csomó repülő gépet kapott.

A Tass-ügynökség, Moszkva hivatalos távirati irodája cáfolja ezt a japán híradást, leszögezve, hogy Moszkva a japánokai ügyekre nem avatkozik bele s a japán híresztelést egyszerű provokációnak bélyegzi.

noki remekművel, de gazdagabbá válik egy csomó hazugság elmaradása által.

S a mai blöff- és hazugság-inflációban ez határozottan előnyösnek mondható.

Azaz... a tizenöt perere szabott szónoklati idő mégis több, mint amennyire szükség van.

Öt perc, sőt egy perc is tökéletesen elegendő volna.

Az, amit a delegátus urak el akarnak mondani: lényegileg nem igényel többet pár másodpercnél.

Hiszzen mindegyik más fog mondani. Más, azaz ellenkezőjét annak, amit az előbbi mondott.

Mindegyik a saját szakállára, vagy baszusára fogja javasolni a világ megmen-

tését.

S mert a természet böles berendezése szerint saját szakállunkat nem plántálhatjuk át felebarátunk ábrázatára, minden mentőangyala a londoni konferenciának — meg fog maradni a saját szakállánál.

A világ pedig az általuk intézményesített nyomorúságánál.

Ha pedig így áll a dolog — s akárki meg fogja látni, hogy így áll, — akkor a tizenöt perces szónoklati idő hosszúnak mondható.

Ha csak egy perere korlátoznák a beszédeket, úgy legalább a delegációk költségei csökkenének.

Ez volna egyetlen haszna az egész céciónak.

VILAG TÜKRE

A láthatatlan halál útja napjainkig

A gáz harc fölhasználása még az ókorba nyulik vissza. Sőt, érdekes, hogy az ókorban s középkorban több nyomát találjuk kezdetleges formáinak, mint az újkor háborúiban. A legelső említés Thukydidésnél fordul elő: a spártaiak 2350 évvel ezelőt használták először a kéndioxidot. Sertorius római vezér valami „port” fuvatott az ellenség szemébe, Julianus Afrikánus K. u. 230 körül a „levegő megmérgezését” ajánlja. Ő írja le először a veszedelmes „görög tüz” készítését is. A XIII. században az arab Hassan Aram mah mérges és altató gázokról ír. Leonardo da Vinci, ez a csodálatos polihisztor szintén foglalkozik a gázharc kérdésével s mérges gázok alkalmazását javasolja. Ebben a korban már a török fenyegette Európát. Glauber, a XVII. század legnagyobb vegyész-füstpölgő s kődösitő lövedékeket javasol a törökök ellen. A nagy feltaláló, Leibniz s Voltairt is izgatta ez a kérdés, azonban a XVIII. század nem sorolta be harci eszközei közé.

Az első gázgránátot 1830-ban Lefortier sévresi francia gyógyszerész készítette, gázbombája tüsszentésre ingerelt. A rikkabólok ellen 1850 táján maró füstöt alkalmaz a francia sereg. Szabasztopolit Dun Donald tábornok kéndioxiddal akarja kifüstölni, a porosz-francia háboruban pedig a veratrin, a tüsszentő por kap szerepet. Az 1904-1905-ös orosz-japán háboru nem használt gázt. Így érte Európát a világháboru, melyben először Joffre tábornok alkalmazta a brómeacetészterrel töltött gázpuskákránátokat.

Annál szédületesbb iramot vett a fejlődés a háboru második esztendejében. Az u. n. Nirgránátok mellett, melyeket dianizidinnel töltöttek, hamar elkészültek a német T-B-Bn-gránátok, melyek ható anyaga az ingerlő s mérgező xillilés xillilénbrómid és a brómeacet. Lodz mellett sikerrel próbálták ki. De mivel ezek a gázok a fedezékbe ásott ellenséget nem tették ártalmatlanná, rátertek a „fuvó eljárásra”, amelyet a németek találtak fel s amely az yperni „fekete napon” nyert szomoruan sikeres igazolást. A franciák erre 1916 februárjában Verdun mellett a foszfénes gránátokkal feleltek.

Ez évi májusában a németek Chattan court mellett a difoszfénnel töltött zöldkeresztes gázgránátokkal válaszoltak, melyet sikerrel használtak 1917-ben az olasz fronton, a Flitsch medencében is. A fejlődés rohama azonban nem állt meg.

Egymás után jelentek meg a kékkeresztes gáz, a tarkakeresztes gázlövés módszere s végül a maró u. n. sárga és a fehérkeresztes könnyfakasztó gázok.

Ha gáztámadás esetén a védtelen ember belelegzi a gáz-anyagot pár lélegzetvételtől elpusztul. Gondoskodni kellett megfelelő védőkészülékről, mely megakadályozza a gáz tüdőbejutását. Feltalálták a gázfőkötők és gázmaszkok legkülönbözőbb formáit. Eleinte a gázvédelmi felszerelések faszénporral töltött szűrőberendezéssel voltak ellátva. Ezen keresztül lélegzett a gázmaszkos ember s a mérges gázokat a finom faszénportömeg egyszerűen elnyelte, abszorbeálta. Ha néhezben is, de aránylag tiszta levegőt lélegzett be az, aki hordta. Ilyen gázálarokkal volt felszerelve a francia hadsereg is, mikor a németek fogantatba vették a kékkeresztes gázokat, melyek úgy hatoltak át a szűrőkészüléken, mintha nem is lenne. S ezeknek a kékkeresztes gázoknak ingerlő hatását pokoli raffinériával használta a megvadult ember elme: a kékkeresztes gáz nem öl. De áthatolva a maszkon, ingerel s pár perc alatt annyira igénybe veszi a megtá-

madott idegeit, hogy letépi maszkját s a tarkakeresztes gázlövés ördögi taktikája ép erre a pillanatra várt: a maszkátlaná lettekre löni kezdte a mérgező és fojtó zöldkeresztes gázt. A megtámadottak nem volt védekezése.

1917-ben a német vegyipar a gyilkolás szolgálatába állította az yperitet, a sárga keresztes gázt, melyet szagáról mustárgáznak neveztek el. Az elképzelhető legborzalmasabb és legveszélyesebb mérgező gázok egyike ez, sejt bomlasztó hatása van, égő sebeket mar a bőrön s ezen keresztül jut a szervezetbe. Hiába gázmaszk, a mustárgáz áthatol a ruhán, köpenyben, kimarja a bőrt és halálra sebekkel borítja be a megtámadott testét. Borzalmas pusztítást okozott az antant seregekben. Kevesen tudják: az antant épp ennek a gáznak köszönheti a háború kimenetelét: a sárgakeresztes gáz borzalmos hatása láttán avatkozott be Amerika a háborúba. Ellesték az yperit títját s már 1917 végén az amerikaiak napi 30 mázsa mustárgázt tudtak előállítani az osztrák-magyar-német népi másfélmázsa termelésével szemben. A német nyersanyag fogytán volt s amerikai nyersanyagból a francia gyárak ontották a mustárszagu halált.

A rettenetes gázharveszteségek 1918 őszén arra ösztönözték a szövetséges hatalmakat, hogy titkos konferencián beszéljék meg a németek végleges letörését. Amerika ezidőben találta fel az yperithez hasonló hatású lewisit. A mai Csehszlovákia, Magyarország, Ausztria és Németország lakossága talán nem is tudja, hogy az 1918. év végén tulajdonképpen millió és millió ártatlan ember, nő és gyermek menekült meg a biztos haláltól. Mai fülnek szinte hihetetlen, azonban tudományos szakmunkák állítják, hogy azon a bizonyos titkos konferencián meghozták a világtörténelem egyik leghatározottabb határozatát. Az emberiségéből kivetkőzött háborús évek püchözésében az antant legfőbb vezetősége elhatározta, hogy a központi hatalmak országainak frontmögötti része, a védtelen polgári lakosság ellen egy hatalmas légi támadást intéz. A repülőgépek az yperit és lewisit irtózatossá mennyiségű bocsátották volna le a német, osztrák és magyar városokra, amelyek lakói teljesen védtelenül, százezereket, sőt milliószámra biztos maradványok lettek volna a gyilkos gáznak.

Az 1918-as összeomlás mentette meg a világot a legborzalmasabb légi támadástól. És még 7 évnek kellett elmulnia, hogy 1925-ben létrejöhessen az a genfi egyezmény, mely megtiltja a gáz alkalmazását. Háború esetére is. De meddig? Csak az egyezmény felrugó újabb háborúig.

Könyvnap

KUNCZ ALADÁR:

A fekete kolostor

544 oldal. Művészi vászonkötésben 90 Lei

ZILAHY LAJOS:

Halálos tavasz

Egész vászonkötésben 57 Lei

FÖLDI MHALY:

Névtelen katona

472 oldal. (Kezdődik újra minden.)

Diszvászonkötésben 90 Lei

Petőfi összes költeményei

474 oldal. Illusztrált kiadás. Disz-

kötés 120 Lei

MIKSZÁTH KÁLMÁN:

A Noszty fiu esete

640 oldal. Egész vászonkötésben 90 Lei

KEMÉNY ZSIGMOND:

Zord idő

450 oldal. Füzve 60 Lei

KÖRMENTI F.:

Budapesti kaland

520 oldal. Füzve 44 Lei

MARKOVITS RODION:

Sánta farsang

Füzve 36 Lei, vászonkötésben 60 Lei

Lepage Kvár

küldi azonnal utánvétellel.

Zsidó rokonszenv is kíséri Dollfuss diktatúráját

A zsidó frontarcosok tüntetésre készülnek az osztrák kormány mellett. A cionisták segítségével akarnak kedvező atmoszférát teremteni az osztrák nemzetközi kölcsön számára. Teljes kifejlődésben az osztrák diktatúra

— Az Uj Kelet eredeti tudósítása —

Ausztriát valóságos eseményáradat öntötte el az utóbbi hetekben. Kezd az élet nagyon érdekes lenni ebben a kicsiny országban és ez nem mindig jó jel. A sok szenzációnak gyökere: a jámbornak indult kormány diktatúra kifejlődése, előre nyomulása a teljesség felé és harca a nemzeti szocializmussal.

Hogy a Dollfuss diktatúrája vaskezüvé sulyosodott és most már rajta nehezedik az osztrák élet minden jelenségén ez a metamorfózis nem előre kidolgozott tervek alapján esett, az események sodorták az osztrák kormányt erre az útra. Aki a kisujját adja az ördögnek, ebben az esetben: az alkotmányértés ördögének, annak számolnia kell a közmondásnak tapasztalaton alapuló bölcsessége szerint az egész karja, néha az egész testelke elragadásával. A mi esetünkben: Aki, mint Dollfuss világháború idejéből felhatalmazásnak rozoga alapján, szűk ség-rendeletekkel kormányoz, annak feltétlenül határozatképtelenné kell nyomonritania az alkotmánytörvényt, mert ha ez a fórum, az osztrák alkotmány legfőbb öre, akcióképes marad, úgy döntenie kell a kormány ellen benyújtott panaszszorozatok felett és nyilvánvaló, hogy ez a döntés nem üthet ki a kormány javára. Az alkotmány sértése tehát szükségképpen az egész alkotmány skarbá helyezése s az új alkotmánynak rendeleti uton történő életbeléptése kell következzen, az alkotmány területén történt határvillongásokra a nyílt harc az 1918-as forradalomban megalapozott és minta szerűen demokratikus osztrák alkotmány ellen, forma szerinti megszüntetése is a tényleges kikapcsolása után.

Hogy e lépés után hová kanyarodik majd a diktatúra útja, senki sem tudja, talán maga a kormány sem, akit pedig az események kovásának tartanak. A német utra az eddigi jelek szerint semmi esetre. Az Anshluss gondolata, terve, az Alldeutsch eszme romba dönt, Ausztriában a Hitler kormány izgágáskodásai, a testvérország gazdasági megnyomítására törő intézkedései folytán, de a józan megfontolások alapján is. A 90 százalékban katolikus Ausztria borzad a bajor példa a katolikusok elnyomása után a Gleichschaltungtól, a munkásság sem akar evidens! — a Hitler börtön rabjává süllyedni, visszatartja a csatlakozástól Ausztriát annak belátása is, hogy idegenforgalmának, közvetítő kereskedelmének, „veredelung“-ra dolgozó iparának azonnal vége, mihelyst Németország részévé vált és hogy a csatlakozással nemcsak kikapcsolná a kölcsön-szerzők lehetőségeit, hanem felidézne egy nemzetközi megszáltsáknak esetleg háborúnak veszedelemét.

Ezek az argumentumok annyira kézen fekvők, hogy a náci sem agítálnak többé Ausztriának kifejezett csatlakozására ért, hanem csak olyaszerű Gleichschaltungra gondolnak, mint ami Danzigban is történt. Forma szerint tehát az ő elképzelésükben is megtartaná Ausztria állami különállását, de ennek az „önálló“ Ausztriának hatalma Hitler helytartójának markába kerülne és végeredményében Berlinben dönténe minden osztrák probléma felett.

Az osztrák zsidóság természetesen nagy izgalommal figyeli a kormány és a náci között folyó harcot, amely köznapi szóval egyenesen a bőrre megy és egyre több szimpátiával adózik Dollfussnak, mely az eddigi jelek szerint állhatatos és konzekvens a barna áradat feltartóztatására irányuló munkájában. Ausztriában mintegy negyedmilió zsidó él, az összlakosságnak kb. 4 százaléka. Ebből a negyedmilióból több mint kétszáz ezer Bécsben lakik, a fővárosnak összlakosságából tehát tiznél magasabb százalék a zsidó s Varsó és Budapest után ilyenformán Bécs Európa harmadik legzsidóbb városa. A bécsi zsidók politikai állásfoglalása tehát sulyosan esik a lábba. Amíg — ez husvétig, Dollfuss első római utáig volt így — paktum tárgyalások folytak a kormány és a náci között, a szocialdemokrácia azzal számolt, hogy az új parlamenti választásoknál a zsidó szavazatok osztatlanul az ő listáján fognak összpontosulni, hiszen liberális polgári párt híján nincs más politikai alakulat

külvile, amelyre az adott helyzetben a zsidó szavazatot adhatná. A zsidó szavazatok tehát bőségesen kárpolitálnak azokért a vesztéseikért, amelyek esetleg a náci agitáció révén a munkástársadalmon belül érthetők s Bécs hegemoniáját biztosan fentarthatja. Amióta azonban a feketék és a barnák kemény harcban állnak egymással, amióta a keresztény szocialisták mentalitása sokban közeledett a német centrum gondolatvilágához s a közvélemény a Dollfuss diktatúrájában a hitlerizmus biztos elhárítóját látja, s végül amióta egy pártokon felülálló „vaterländische Front“ létesült a kormány támogatására, — nagyot fordult a helyzet. A poale cionistáknak a bécsi munkássájtó megjelent leleplezése szerint, a bécsi hitközség tanácsstermeiben ismételt tárgyalások folytak arról a magatartásról, melyet a zsidók a Dollfuss kormányval szemben kövessenek és állítólag egy a cionista, mint pedig az unionista hit-

községi vezeték a kormány és a hazafias front támogatása mellett foglaltak persze nem hivatalos minőségükben állást. A kormány gondolatmenetébe illeszkedik be az a hivatalos hitközségi felhívás is, amely az osztrák zsidókat a belföldi fűdöhelyek látogatására buzdítja és jellemző a szocialdemokratáknak a zsidók iránti idegességére, hogy ezt a magátólteremtődő lokálpatriotizmust is felhántorgatják a hitközségnek s minden alap nélkül kormánytámogatási akciót látnak benne. Ezenkívül a zsidó frontarcosoknak tüntető felvonulása is készül a Dollfuss kormány mellett és a fáma már arról is beszélt, hogy a közelebbi jegyzésre kerülő osztrák nemzetközi kölcsön érdekében a bécsi cionista hitközségi elnök és általában a zsidóság révén igyekezik Dollfuss kancellár kedvező atmoszférát teremteni. Ausztriában ugyanis az a felfogás alakult ki, hogy Hitler zsidó bököttyja sulyos külpolitikai hiba volt, amely a háborús évek teljes izoláltságába vetette vissza Németországot, mert világszerte igen helyesen a humanizmus, a pacifizmus ideáljaitól való elfordulást és az ököljog imádatának tünetét látták benne. Ausztria nem akar ugyanebbe a hibába esni, hangsúlyozza tehát állampolgári jogi egyenlőségét s ily módon óvakodik attól, hogy Németországhoz hasonló izolált helyzetbe süllyedjen. Az izoláltság elkerülésének azonban nyilvánvalóan egyik legfontosabb előfeltétele, hogy az osztrák zsidók állampolgári jogain semmiféle irányban ne essék csorba. (g. s.)

Rémkedés miatt magasrangú nyugalmazott tisztet tartóztattak le Jugoszláviában

Belgrád, június 13. Mecszeázgató összesküvést leleplezett le a belgrádi rendőrség és a bűnösök legnagyobb részét már ártalmatlanná is tette. Jól megszerzett kémhálozati dolgozó: egész Jugoszláviában, két szomszéd állam javára. A kémkedés központja Horvátországban volt, a cinkostársak pedig Raguzában és Dalmácia más városában működtek. A kémszervezet legtöbb tagja az egykori osztrák-magyar monarchia volt közös hadseregének nyugalmazott tisztje. Letartóztatták Lujo Mitic nyugalma-

zott alezredest, Carlo Lalije nyugalmazott alezredest, Streicher Máttyás és Furlani Agoston nyugalmazott századosokat, azok kivül fogságban van egy belgrádi textilkereskedő, egy könyvkereskedő Raguzából, akik mindketten olasz állampolgárok, Lujo Mitic alezredestnél sulyosan terhelő bizonyítékokat találtak a házkutatás alkalmával. Be is vallotta, hogy két idegen állam javára kémkedett és büntetésait is megnevezte. Még sok letartóztatás várható. A kémekeket az államvédelmi törvénytörvények elé fogják állítani.

Három napon belül befejezik az általános vitát a londoni világgazdasági konferencián

London, június 13. A világgazdasági konferencián a delegációk igazolásai után megalakították az értekezlet irodáját, amelyben 15 ország egy-egy képviselője foglal helyet. A plenáris ülés befejezése után az iroda megtartotta első tanácskozását. Elhatározták, hogy az általános vitát három napon belül befejezik és pe-

dig akként, hogy minden szónok negyedik óra hosszat beszélhet. A konferencia ez után megalakítja a bizottságokat s ezeknek keretében folytatják a munkát. Egyidejű jelentés szerint Schulthess svájci szövetségi elnök szerdán Londonba utazik a világgazdasági konferenciára.

A cseh kormány hajlandó a vámtarifa módosítására De nem hajlandó veszélyeztetni valutája stabilitását

Prága, június 13. Kormánykörökből hangoztatják, hogy Csehszlovákia nem hajlandó veszélyeztetni valutája stabilitását. A devizakorlátozásokon csak abban az esetben fognak változtatni, ha a nemzetközi forgalomban a külkereskedelmet érintő problémák kielégítő rendezést nyernek. Csehszlovákiának alig van nemzetközi adóssága. Az államadósságok túlnyomó részét belföldi kibocsátások teszik

ki. Emellett el kell ismerni, hogy a külkereskedelem terén Csehszlovákiában fokozott bajok vannak, mert míg 1929-ben az export 50 millió aranydollárra rugott, 1932-ben már alig érte el a 18 milliót. Ezért jelenti ki a cseh kormány készségét abban az irányban, hogy vámtarifáját módosítja és hogy preferenciák alapján is szerződésükre kész a mezőgazdasági államokkal.

קנו תוצרת יהודי

Felhívjuk a t. kereskedők és vásárló közönség figyelmét az „Olivum“ ételolajra, mely az eddigi hasonló gyártmányokat felülmúlja.

Gyártja: „Olivum“ olajművek SATU-MARE. Telefon 196.

קנה מיד אמתך כתוב

Elrendezések

Bécs, június 13. A szövetségi tanács elrendelte, hogy Bécsben az osztrák portok megújítását a csehszlovák államok részére adja ki a kisérletet. A hangulati meidlingi veszélyes sevedett. Ezzel tainak száma.

Innsbruck Steidle elpisztolyt.

Winkler h Vaugoin hadtonsági államcseszkényei elhárító módgetést folytDollfussal. tanács volt, natositanak kel szemben, diákok felvölt. Estefelé folyt. A főis. Ennek el egyik áruha előtt bombaelet egész be. A szembenleablaka betör.

A terménykávéházban tak, amek után megábanás a me

A kofferben nyiségű exp, hogy ez az repítéséhez

A tervbeve a tözsdep száza

A terroristerdeltek Barnaházak nyáinak meészaka folrendeletet szocialista s osztrák alaktozkodókat, gyűlési neakinek már osztrák hadA terrorist

Go töp

„Csak eg

A

A Petit beszégetés ni munkat beszégetés folyt és az akj látja volahangja franciáknak

„A négydotta Göré mindazon Franciaors milyen gy ni? (Figye scher Beob tónak taljélen azt i

Ostromállapot előtt áll Ausztria

Véletlenül mult, hogy náci-banditák levegőbe nem röptették a bécsi tőzsdepalotát

A Favoriten egyik üzletében bomba robbant. A sorozatos náci-terrorcselekmények miatt óriási az izgalom Bécsben

Elrendelték az összes ausztriai barnaházak bezárását

Bécs, június 13. Ausztriában a politikai feszültség tetőfokára hágott. A vasárnapi terrorcselekmények után tegnap Bécsben az ifjú nemzeti szocialista csoportok megkísérelték a városháza megáradását. A karhatalom megakadályozta a kísérletet. Számos letartóztatás történt. A hangulat Bécsben igen izgatott. A meidlfingi bombarobbanás egyik életveszélyes sebesültje a kórházban kiszervezett. Ezzel az explózió halálos áldozatainak száma kettőre emelkedett.

Innsbruckban sikerült megtalálni a Steidle elleni merényletnél használt pisztolyt, egy német Mauser-gyártmányú revolvert.

Winkler helyettes szövetségi kancellár, Vaugoin hadügyminiszter és Fey közbiztonsági államtitkár tanácskoztak a terrorcselekményekkel szembeni hathatósabb elhárító módokról. Este telefonbeszélgetést folytattak a Londonban tartózkodó Dollfussal. Kedden délelőtti minisztertanács volt, amelyen intézkedéseket fogaratosítanak a forradalomra törő elemekkel szemben. Graz egyetemi épületére a diákok felvonták a horogkeresztes zászlót, Estefelől az épületben barrikádharc folyt. A főiskolát bezárták.

Ennek ellenére kedden a Favoriten egyik áruházában reggeli üzletnyitás előtt bombaexplózió történt, amely az üzlet egész berendezését megsemmisítette. A szembenlevő szomszédos házak néhány ablaka betört.

A terménytőzsde palotájában levő kávéházban pokolgépes koffert találtak, amelyek szakértői szemléje után megállapítást nyert, hogy a robbanás a gyújtószinor kiálvása miatt nem következett be.

A kofferben egyébként olyan nagymennyiségű explozióanyag volt felhalmozva, hogy ez az egész tőzsdepalota levegőbe repítéséhez elegendő lett volna.

A tervbevetett merényletkísérlet idején a tőzsdepalotában több mint négy száz személy tartózkodott.

A terrorcselekmények hatása alatt elrendelték Ausztria egész területére a Barnaházak és a rohamosztogok kaszáryának megszállását és bezárását. Az éjszaka folyamán végrehajtották ezt a rendeletet Lintzben, amelynek nemzeti szocialista szervezete egyike a legerősebb osztrák alakulatoknak. Az épületben tartózkodókat, köztük Habicht birodalmi gyűlési nemzeti szocialista képviselőt, akinek már több ízben volt afférra az osztrák hatóságokkal, letartóztatták.

A terrorcselekmények ijesztő megszap-

rodása miatt valószínűnek tartják, hogy Dollfuss kancellár megszakítja londoni tartózkodását és sűrűsöen visszatér Bécsbe.

Előbbi jelentés szerint Vaugoin osztrák szövetségi hadügyminiszter és felesége a tegnapi nap folyamán több névtelen fenyegető levelet kaptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Bécs, június 13. Grácban az ifjusági vezérek lemondottak egyesületi elnökségeikről, tekintettel arra, hogy az ifjuság nem hajlandó mérséklő irányításuknak deferálni.

Bécs, június 13. Lehetségesnek tartják, hogy a kormány a terrorcselekmények folytatódása esetén ostromállapot elrendelésére kényszerül.

Mára rendeletet várnak, amely kiltítja Ausztria területéről a külföldi honosságú nemzeti szocialistákat. Még nem tudni, elrendelik-e a nemzeti szocialistáknak betiltását.

Az Innsbruck közelében levő Jügerbach kovácsműhelyében teljesen felszerelt pokolgépgyártó üzemet lepleztek le, amelyben az innsbrucki jobboldali szélsőségek számára készültek a bombák. Több mint kétszáz elkészült pokolgépet foglaltak le s tettek ártalmatlanná.

Az események hatása alatt Vaugoin szövetségi hadügyminiszter rendeletet adott ki, melyben eltiltja a hadsereg tagjainak a nemzeti szocialistáknak kereteiben való bennmaradást és bármilyen akciójukban való részvételt.

Feloszlatták a németausztriai katonaszövetséget is, melynek szintén jobboldali szélsőséges velleitáisi voltak. Egyidejűleg cáfolják a külföldi rádióállomások azon híreit, hogy Rintelen tartományfőnök kilépett volna a keresztény szocialista pártból s átlépett volna a nemzeti szocialistákhoz. Újabb jelentés arról számol be, hogy az osztrák nemzeti szocialistapárt vezetősége komünikét juttatott el a lapokhoz, melyben közlik, hogy a pártvezetőség távol áll a terrorcselekményektől. Hangoztatják azt a meggyőződésüket is, hogy a merényleteket nem nemzeti szocialista párttagok követték el (?) Ennek a mosakodásnak értékére jellemző az az egyidejű híradás, mely szerint Johann Neumayer salzburgi lelkész tegnapelőtt éjszaka haldoklóhoz hívták. Azóta eltűnt. Megállapították, hogy elhívása csak ürügy volt. A lelkész politikai ellenfelei bírányára átvitték bajor területre.

Az ausztriai terrorcselekmények Londonban nagy feltűnést keltettek. Altalában a vélemény, hogy Dollfuss kormányát súlyos helyzetében támogatásban kell részesíteni.

Göring éjszakákon keresztül töpreng a francia barátságon

„Csak egyszer beszélhetnénk ki magunkat a franciákkal, megtalálnánk azt az utat, amelyen járnunk kell!”

A horogkeresztes vezér pacifista kijelentései

A Petit Journal rendkívül érdekes beszélgetést közöl, melyet a lap berlini munkatársa folytatott Göringgel. A beszélgetés igen feszletes hangnemben folyt és az izóan sovíniszta Göring, aki látja Németország izoláltságát, fuvolahangján szerelmi vallomást tett a franciáknak.

Mit akartok tőlünk: védtelenek vagyunk

„A négyhatalmi szerződés? — mondotta Göring. Nagyon helyes —, de mindazon fenntartások után, melyeket Franciaország beléerőszakolt, vajjon milyen gyakorlati hasznát fogjuk látni? (Figyelemreméltó, hogy a Völkscher Beobachter néhány nap előtt fontosnak találta a lelkesedés magas céjében azt írni a négyhatalmi szerződés-

ről, hogy az az utolsó tizennégy év legbatalmasabb diplomáciai művet!) Az egyenjogúságon, melyet szóban megígérték nekünk, ezután már senki sem hisz Németországban.

Csak bosszankodunk Németországban, ha ezt a formulát halljuk, melynek ma már semmiféle gyakorlati tartalma sincsen. Ti azt mondtátok nekünk: egyenjogúságot akartok? Rendben van, azonban csak olyan feltételek mellett, hogy a mi biztonságunkat a ti egyenjogúságotok ne sérthesse. Nem értem, hogy ti franciák mit érttek ez alatt a szó alatt, hogy: biztonság!

— A mult. Igazatok van. Meg tudom érteni, hogy még az idegekben fekszik a mult minden keserű emléke. Mi megszálltuk a ti országokat és ti

árad minden fiatal teremtményből. Mi hasonlítható össze azzal a varázssal és törékeny kecsességgel, amely körüllegi. A becézett gyermek mosolygása és a virágzó almajafájak jelképezik azt az ifjú örömet, amely egy csodálatos illatszertálmány révén érhető el.

FLEURS D'AVRIL

az a csodálatos kölnivíz, amely minden tavaszi virág gyöngéd illatát egyesíti s a fiatal nők varázsos illatfelhőjébe burkolja Önt.

LE GRAIN

GYÁRTMÁNY

CSAK EREDETI CSOMAGOLÁSBAN VALÓDI!

azt akarjátok, hogy ez többé ne fordul hacsak elő. Ertem A ti óhajotok jogos, érthető, helyénvaló. Azonban tekintsetek a jelent. Háború? Mi németek se nem akarunk, se nem tudunk háborút viselni. Tegyük fel, hogy akadna egy német kormány, mely háborút akarna indítani Franciaország ellen — hát azt hiszitek ti, hogy a német nép ott állna a háta mögött ennek a kormánynak? Ha ma, vagy holnap védelmi háborút erőszakolnának a német népre, ugy mi azt a legvadabb energiával folytatnók. De egy támadó háború? Tisztára lehetetlen! Jól tudom, hogy a ti népetek sem akarja a háborút, mely ma végeredményben csak a bolsevizmusnak egyengetné az útját.

Mit akartok hát tőlünk? Franciaországnak van ma a legerősebb hadserege Európában. Szövetségeseitek és garanciaszerződéseitek vannak. Nekünk nincsen semmink, mi egyedül állunk. Ha egy ellenséges repülő valamelyik német várost bombáznai akarna, ugy mi ez ellen nem is tudnánk védekezni. Ennek az állapotnak a továbbra való fenntartását érti-e Franciaország akkor, amikor a saját biztonságát beszél? Bennünket legyőztek, mi elvesztettük a háborút. Ez tény és ennek a ténynek a következményeit viselni kell, mert ez törvény, mely érvényes amjőta a világ áll. Azonban minden népnek megvan az a joga, hogy biztosítsa a saját életét.

Éjszakákon át töpreng Göring a francia-német közzeledésen

— Ma, tizennégy évvel a háború befejezése után tehetünk amit akarunk, ha csak a kisujjunkat mozdítjuk meg a szabadságunk visszanyerése érdekében, ha bármerre is próbálkozunk: nyomban szemben találjuk magunkat Franciaország ellentállásával. És miért — miért van ez? Mi az, ami alapszabán véve szakadékat von a két nép között? Semmi, hacsak nem a kölcsönös követelések. A két nép érdekei minden téren könnyen hozhatók összhangba.

— Minél többet gondolkozom — és már hosszú éjszakákon át törtem a fejem ezen a kérdésen — annál inkább az lett a meggyőződésem, hogy ennek

a két népnek végeredményben meg kell értenie egymást.

— A ti államférfiakot mindenhol és mindig összejönnek a többi államok vezető férfiával — csak éppen a miénkkel nem. Soha nem adtok és nem kerestek az alkalmat, hogy szemtől-szembe kibeszélhessük magunkat, holott a két állam együttműködése igazán biztosíthatná a békét és Európa jóitét. Különösen ma, amikor Németország élén olyan kormány áll, mely erős és mely elbir minden felelősséget a néppel szemben — igenis, felelősségbírók vagyunk és ez fontos akkor, amikor a távoli jövőbe nyúló politika folytatására van szó.

— A szellemi fejlődés igen fontos és én a magam részéről mindent megteszek, hogy ezt a fejlődést elősegítem. Nem tudom megfigyelte-e, hogy a Schlegel emlékbeszédemben kerültem minden olyan kitétel, mely Franciaországot sértette, vagy bánthatta volna?

— Csak egyszer beszélhessük ki magunkat mi németek a franciákkal — meg vagyok győződve, hogy megtaláljuk a közös utat, melyet járnunk kell. Pillanatnyilag a hangulat nem éppen megfelelő, az biztos. En azonban igyekszem ezt a hangulatot, amennyire tőlem telik, megjavítani. Hagyományos áramlatokat azonban nem lehet márcól-holnapra megváltoztatni — ez is bizonyos. Azonban meg kell kísérelni a lehetentelent is: ha koncentrikusan támadunk: győznünk kell.

Göring nyilatkozatához a magunk részéről csak annyi hozzáfűznivalónk van, hogy ha például Hermann Müller, vagy akár csak Brüning is megengedtek volna maguknak egy ilyen hangu nyilatkozatot — hát a hitleri felháborodás nem ismert volna határt Németországban! Ilyen pacifista beszédet még Scheidemanntól sem hallottunk, a kommunista „internacionalisták” — kiket Hitler ma nem győz eléggé üldözni — tartottak ilyen hangu beszédeket akkor, amikor még ki tudták nyitni a szájukat. Nagyon szép, amit a kampókeresztes vezér mond, csak legyen, aki komolyan vegye.

KÉT FRANKFURTI

Franz Röckle műépítész Majna-Frankfurtban. Talán husz évvel ezelőtt foglalkoztam vele utoljára, a Mult és Jövőben. Ugy is, mint akinek valamelyes köze van a zsidósághoz.

A háboru előtt ugyanis Frankfurtban jártam és két figyelemreméltó emberrel találkoztam. Egyikük rabbi; — a nevét elfelejtettem —, aki házasságközvetítője volt a Rothschildoknak. Vak ember. A többi világtalanokól azzal különbözött, hogy a vakok meleg, tulvilági mosolya hiányzott belőle, arca inkább szigorú volt, a hangja meg egyenesen parancsoló.

— Irja meg — követelte —, hogy a Rothschild-Goldschmidt házasság körül a vagyonnak semmi szerepe nem volt.

— Miért lett volna — jegyeztem meg —, ahol pénz van, ott a vagyon nem számít!

— Ön cinikus, vagy értelmetlen — vágta vissza hegyes, ellentmondást nem tűró hangján.

— Lehet, hogy mind a kettő — replikáztam —, de lehet, hogy egy sem. Csak meg akarom jegyezni tisztelőndő uram, hogy a pénz iránt nem viseltem nagy respektussal.

— Ugy érte, hogy a nagy pénz iránt... — Igenis, úgy!

— Akkor hát megmondom magának, hogy a Rothschildokban nemcsak a pénz imádta van, hanem egy bizonyos felsőbbrendűség, amit én kitapasztaltam és megéreztem a velük való érintkezés során. Nem úgy jótékonykodnak, mint mások, dobszó mellett, hanem némán, zsidó hallgatagsággal. Szóval talpig emberek.

Volt valami az öregur hangjában, ami ellentmondást provokált. Azt mondtam:

— Ha lecsusznának, akkor derülne ki igazában, a pénz tetete-e őket emberekké. Ritkán hallottam olyan jót kiscagni. Percekig nevetett a szikár ember, gúnynyal, fölényesen.

— Lecsusznának, ha, ha, ha! Rothschildok lecsusznak! Majd ha négyzögesítetik a kört, majd ha felalálták a perpetuum mobilét, majd ha megszűnt a szegénység és a gazdagság, fiatal ember! Akkor majd lehet szó arról, hogy Rothschildok lekerüljenek.

Sértett a hangja és az érvelése.

— Napoleon — mondom — nem várta be a kör négyzögesítését és az örökforogót, sem a magántulajdon megszűnését.

Mintha most is hallanám a hangját, mintha látnám patétikus templomi gesztusait.

— Ach, Napoleon! Der war ein Genie. Aber die Rothschilds? Das sind nüchterne Menschen.

A husz év előtti Európa jellemzése ez a pár szó. A zsenivel történhetnek csodák világhatalmi magasságról lekerülhet száműzöttnek egy elhagyatott szigetre, de a józan ember, ha vagyona van, csak gyarapodhatik. Nem érheti meglepetés. Az akkori világhelyzetben így lehetett, így is kellett gondolkodni.

Abba is hagytam a rabbi-val való hitvitát. Miattam maradjanak örök időkre gazdagok ezek a Rothschildok, gondoltam. Azzal is bucsuztam tőle.

— Gönömlöm nekik!

Elmult husz év és a Rothschildok anélkül, hogy zsenik lennének, majdnem ott tartanak, ahol annak idején Napoleon. Sokszor gondoltam, szeretnék találkozni az öreg ural. Hogy folytassam a vitát.

De én Franz Röckléről akartam beszélni, a másik frankfurtiról, akivel szintén valami nagyot fordult a világ kerekére.

Ugy kerültem össze vele, hogy ő volt a frankfurti hajadó zsidó hitközség templomának az építész. Annak idején zsidó körökben többen beszéltek arról a templomról, mint Baal Sem csodatételeiről. Mert valóságos csoda volt ez a zsidó istenháza. Inkább Buddha-templomhoz hasonlított, mint akár szefard, akár askenáz zsinagógához. Kint a villasorban építették, udvarában keleti faragású mosdómedencékkel. Bent a félhomályt egészen különös ablaküvegek szűrék be, a világítótestek alakja, az oszlopok, a kórus emelvénye, a frigyláda kiképzése egészen idegen volt; nehéz megérteni és együttérzeni annak, aki, mint én, vallási-szakban konzervatív szellemben nevelkedtem.

Röckle Ferenc maga vezetett végig a templomon, megmagyarázott mindent és elmondta, hogy ez a templom örökké a szívügye lesz. Sokat tanulmányozta a régi palesztinai és a környező országok templomépítkezését, tudományos folyóiratokból állapította meg magának a templom korhűségét.

Az építész szép szál teuton volt, fiatal, nagyon ambiciózus, kicsit bohém. Jól ösztöszabarátkoztunk, Elvitt egy botivés sörözőbe a Majna mellé, ahonnan levelet küldött, haza a rajzolójának és kérte a templom fotografiát, azonkívül a sajátját is. Hogy közölném őket.

A negyedik korszak már áradozott.

— Te — és megszorította a kezemet —, ha nem lennék német, csak zsidó szeretnék lenni! Csak most, hogy közelebről ismertelek meg benneteket, most tudom, micsoda értékek rejtőznek a fajtátokban!

Husz évvel ezelőtt volt. Akkor még komolyan lehetett venni az ilyen dolgokat, ha a negyedik krigit után is jöttek. Német ember mondta.

Az ötödik krigit után azt mondta Röckle.

— Te, ide hallgass! Pesten a kongresszusi hitközség új templomot akar építtetni.

(Akkor szó volt, hogy egy új artiztikus templomot építtetnek a dohányuccai mellé. A háboru odázta el a tervet.)

— De ilyet ne! — tiltakoztam — magyar zsidó ilyet nem tud bevenni!

— Alter Kumpan — és megölelt —,

olyat csinállok, amibe örömed fog teini. Neked és minden pesti zsidónak. Nagyon szeretem a zsidókat. A lelkeimmel, a véremmel a tiétek vagyok!

Nem emlékszem, hány krigit ittunk még, aztán összelelkeztünk, hónom alá vettem a fotografiákat és siettem a szállóba csomagolni, mert indult a vonatom.

Ugy jött Röckle az emlékembe, hogy Vaduzban elítélték. A Lichtenstein területére menekült Rottereket rabolta el néhányadmagával. Azaz, hogy csak el akarta rabolni. Mert az egyik áldozat kiugrott az autóból és egy hegyes sziklára zuhant, ahol meghalt. A másik eltűnt. Néhány nap előtt az ember-rablókat felelősségre vonták és Röcklet is elítélték pár hónapra.

A törvényszék előtt azzal védekezett, hogy hazafias felbuzdulásból követte el a rablást. Ő ugyanis fajnémet és kampókeresztes.

Husz évvel ezelőtt még a zsidók támogatták és fajnemetségére való tekintet nélkül vele építtették a templomukat. Husz évvel ezelőtt!

Vajon, ha találkoznánk, megölelné-e? És mondaná-e ez a frankfurti a negyedik korszak után:

— Alter Kumpan! A lelkeimmel, a véremmel a tiétek vagyok!

Szabó Imre

KÖZGAZDASÁG

A bukaresti bankárszövetség az állami bank fokozottabb támogatását kérte

A bankszövetség küldöttsége ma megjelent Anghelcsu bankormányzóknál, akik arra kérték, hogy a Banca Nationala támogassa a bankokt a jelenlegi súlyos időkben, hogy hivatásukat teljesíthessék. Anghelcsu válaszában rámutatott arra, hogy a Nem-

zeti Bank eddig is megtett minden lehető és továbbra is segítségére lesz a pénzügyeseknek, amelyeknek viszont nem szabad semmiféle áldozattól visszariadniuk, hogy munkájukat a közgazdaság érdekében folytathassák.

Százkétmillió lej állami kölcsönt kapott a Caps

Bucuresti-Bukarest, június 13. A Caps 102 millió lej kölcsönt kapott a Banca Nationalától az erdőkitermelés intenzívebb tételére. A kölcsön összefüggésben van azzal a kollaborációs megállapodással, mely a Caps és a Regna, valamint a bukovinai egyház alap között létrejött.

Tudvalevő, hogy egy minisztertaná-

esi határozat szerint a közhivatalok és állami intézetek faszükségeit a Casa Padurilor útján kötelesek fedezni. A fakeskedők intervenciójára most a kormány módosította ezt a rendelkezést úgy, hogy a jövőben csak a szükséglet harmadrészét szállítja a Caps, a többire nyilvános árlejtés irán-

Bonyodalmak a kincstári bonok körül

Az aradi vámhivatal csak feltételelesen fogadta el a kincstári bonokat

Arad, június 13. A kincstári bonok forgalombahozásával, mint előre látható volt, sok baj és kellemetlenség jár. A kincstári bonok felhasználását a pénzügyminisztérium pontosan előírta, de ugyanakkor azok a hatósági és köz-

pénztárak, amelyek adó és más lefizetés ellenében el kell, hogy fogadják a bonokat, nehézségeket tapasztalnak. Hasonló eset történt most is Aradon, mely, mint precedens aggodalommal tölti el a bontulajdonosokat. A kinc-

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál

Ara 180 lei

TEL-AVIV-ban

létesítendő épület, és butorasztalosüzemhez pénzes társat keresünk 200—250 ezer lejjel. Csakis kizárólag komoly ajánlatokra válaszolunk. Ajánlatok „NAGARIM” jellegre, Rudolf Mosse Cluj címre küldendők.

tár ugyanis arról is intézkedett a bonok kibocsátása alkalmával, hogy bizonyos százalékban a vámilletékeket is bonokkal lehessen lefizetni. Ez az intézkedés némi megkönnyebbülést jelentett az importőröknek és az intézkedést megnyugvással vették tudomásul az érdekelt kereskedők. A vámvezérgazgatóság szét is küldte rendeletét a hivatalokhoz. Közölte a vámvezérgazgatóság, hogy az új kincstári bonokkal a vámösszeg tiz százalékig lehet lefizetést eszközölni.

Egyik nagy aradi szállítási vállalat nagyobb összegű kincstári bont kapott, amit az aradi vámhivatalnál akart elhelyezni. Legnagyobb meglepetésre azonban a vámhivatal nem akarta ezt az összeget elfogadni, holott mindössze tízezer lejjel, a vállalat fizetési kötelezettségének tiz százalékáról volt szó. A vállalat hivatkozott a miniszteri rendeletre, valamint a vámvezérgazgatóság intézkedésére, mire a vámhivatal elfogadta az összeget, de csak feltételes formában nyugtázta a vámfőnökség indoklása az volt, hogy a pénzügyminisztérium külön körrendelettel kell, hogy forduljon az egyes vámhivatalokhoz.

Erdekelt körökben annál inkább keltett megdöbbenést a vámhivatal eljárása, mert időközben a bukaresti lapok állandóan hozzák a hivatalos jelentéseket, amik arról szólnak, hogy a kincstári bonok áldást jelentenek a kereskedelemre és mindenütt elfogadják azokat.

EGYESÜLETI ÉLET

A cionista helyicsoport vezetőségi ülése. A kolozsvári helyicsoport ma, szerdán este rendkívül fontos tárgyszorattal vezetőségi ülést tart, amelyre ezután is meghívja a vezetőség tagjait.

A gyulafehérvári héber-német magánóvoda évzáró ünnepélye. Fényes keretek között és nagyszámu közönség jelenlétében zajlott le a dr. Stern Ignác vezetés alatt álló gyulafehérvári héber-német magánóvoda. Az évzáró ünnepély a Hatikvah hangjaival vette kezdetét, majd az apró csoportok különböző héber és német verseket, énekeket és játékokat adtak elő nagy sikerrel. Különösen Braun Judith, Friedrich Judith, Herskovits Hilda, Werzberger Lia, Zuckerberger Ibolyka, Gidaly Endre, Mendel Edmond, Seidenfeld György és Stern Julius tűntek ki. Ezután Fuchs Nándor, a gyulafehérvári hitközség elnöke emelkedett szólamra és megkapó beszédben méltatta a héber nyelv megújítását és az óvoda nagyszerű nevelőmunkáját. Köszönetet mondott dr. Stern Ignác odaadó munkájáért majd dr. Krausz Mór főrabbi szólt fel és ugyancsak a legnagyobb elismeréssel adózott az óvoda nevelőmunkájának. Végül dr. Stern Ignác tartott beszédet a gyermeki lélekéről és annak neveléséről. A közönség felejthetetlen élménnyel hagyta el az óvoda évzáró ünnepélyét. Az ünnepély hatása alatt mozgalom indult meg a régi ifjusági szervezetek reorganizálásában irányában a héber nyelv kultúrája céljából. Dr. Stern Ignácét egyébként több oldalról felkérték hogy nyisson héber kurzust az ifjuság és a felnőttek részére is.

Ritter Sándor.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő író és ma asszonyának és verőgő korunknak legizsibb problémáit tárgyalja regényében. Ara csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A legelőször magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 sorban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 548 lej helyeti 120 lej fizűve, 150 lej egész városban kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portaköltség (20 lej) előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvételi.

— Tul...
vagyok...
Tel-Aviv...
születtem...
ban, Még...
románul...
fogott...
képviselő...
láthatólag...
mikor ro...
— Egé...
mániából...
Francior...
telepedten...
tem és a...
général...
darral me...
ismerked...
első híve...
már jóval...
Chovevé...
— Har...
Edmond...
gyárat lé...
bizott meg...
kálatainak...
Palesztin...
rült — az

— A ba...
afőlt, ho...
szélgetések...
nem a gon...
ki kell von...
város melle...
Kell alap...
elmondott...
vették. Kif...
donképpen...
ne teremten...
arabokkal...
lenkedve rá...
bőzöb ellen...
— Ki fog...
— Ki fo...
dezték foly...
zeli magu...
dó rendőrt...
túl meg vo...
város meg...
ség és tel...
a terv meg...
győzőnm...
még fontos...
Edmond b...
1909-ben rak...
városának...
tettünk, a...
ezer frank...
várost, amel...
sterlingnyi...
mozva.

— Az első...
„É...
— Gondol...
lött, hogy...
ezer lakosa...
— Oh, én...
voltam benne...
lesz. Csak...
ilyen gyors...
tem, hogy én...
nem gondolja...
meg fog áll...
ragyok győz...
v alatt Tel-...
Mert meg va...
éségek.

— Milyen...
nester ur a...
— Mindene...
ondolunk. M...
rosperáló ip...
ntor, cipő, és...
ező néhány...
zabásu ipar...
vettük egy...
és nemrég...
akult, amely...
ét tüzte ki...
— Ugyancs...
dlesztését sz...
ár a legköze...
nk Tel-Aviv...
m is fogja...
egendő lesz...
dó iparának

Két hét az épülő országban

Diezengoff beszél

— Tulajdonképpen az Önök honfitársai vagyok — kezdi vallomását Diezengoff, Tel-Aviv polgármestere. — Romániában születtem, egy északmoldovai kis városban. Még ma is aránylag jól beszélek románul. Nehány héttel ezelőtt meglátogattam engem a román szenátorok és képviselők kirándulócsoportha és az urak láthatólag kellemesen voltak meglepve, amikor románul üdvözöltem őket.

— Egészen fiatalon kerültem el Romániából. Előbb Németországba, azután Franciaországba mentem és Párizsban telepedtem le. Mérnöki diplomát szereztem és a Rothschild-ház cukorérdekeltségénél kaptam alkalmazást. Herzl Tivadarral még párizsi tartózkodásom alatt ismerkedtem meg és természetesen az első hívei közé tartoztam. En ugyanis már jóval Herzl előtt cionista voltam, a Chovevé Cion mozgalom révén.

— Harminc évvel ezelőtt Rothschild Edmond báró elhatározta, hogy cukorgyárat létesít Palesztinában és engem bízott meg a gyáralapítás előkészítő munkálatainak elvégzésével. Így kerültem Palesztinába. A gyáralapítás nem sikerült — az okok most nem tartoznak ide

— én azonban nem mentem vissza többé a galutba, megszerettem az országot és megragadtak azok a grandiózus lehetőségek, amelyeket akkor még csak Herzl Tivadar látott meg. Ügynökségi irodát nyitottam Jaffában és ez az iroda képezi még ma is megélhetési bázisomat.

— És hogyan jutott eszébe várost alapítani? — vettem fel a kérdést.

— Ilyen lapidaris egyszerűséggel — feleli mosolyogva — még nem szegezték mellemnek ezt a kérdést. Az ilyesmi nem jut az ember eszébe, mint valami hirtelen felvillanó ötlet, hanem lassan érlelődik ki a terv. Európai embernek arab környezetben élni, különösen abban az időben nem volt valami kellemes dolog. Jaffa pedig tipikus arab város volt, alig néhány száz zsidó lakossal. Különösen az asszonyok miatt volt sok baj. Az arabok a fátynál nélkül járó nőket egyszerűen ucalányoknak tekintették és lépten-nyomon molesztálták őket. Előfordultak egészen tragikus esetek. A városban a legnagyobbfokú tisztatlanság uralkodott és ugyyszólván lehetetlen volt higiénikusan, európai módra élni.

szívélinességgel adja meg a felvilágosításokat.

— Tel-Aviv élén egy tizenöttagú városi tanács áll, amelyet három évenként választanak az általános titkos és nőkre is kiterjedő választójog alapján. Aktív és passzív választójoga van minden tel-avivi polgárnak, aki legalább hat hónapja tartózkodik a városban. A községi választójog elnyeréséhez ne mészárszéges állampolgárság. A tanács első ülésén vá-

lasztják meg a polgármestert és az alpolgármestert, valamint a végrehajtó bizottság három tagját. Fizetése csak a polgármesternek van, a tanács többi tagjai díjazás nélkül végzik munkájukat.

- A városi adminisztráció hét ügyosztályra oszlik, amelyek a következők:
1. Adminisztrációs ügyosztály.
 2. Technikai ügyosztály.
 3. Pénzügyi ügyosztály.
 4. Szociális és nevelési ügyosztály.
 5. Egészségügyi ügyosztály.
 6. Jogügyi ügyosztály.
 7. Viz és villamos ügyosztály.
- Az ügyosztályok élén szakképzett hivatalnokok állnak, akiket a tanács választ meg és akik a hivatalnoki statutum alapján működnek.
- Négy száz hivatalnok és munkás áll a város szolgálatában.

Tel-Aviv bevételei és kiadásai

A város pénzügyei iránt érdeklődöm, mire Diezengoff behívja a pénzügyi osztály vezetőjét, aki Tel-Aviv költségvetésére vonatkozólag a következő precíz adatokat bocsátja rendelkezésemre:

Tel-Aviv városának 1932. évi bevételei

	font sterling
12 százalékos házbéradó	48.000
Vízdíjak	30.000
Ut és csatornázási adó	10.750
Telekadó	11.000
Vágóhídi bevétel	6300
Építési engedély illeték	6500
Kereskedelmi eng. illeték	5300
Autótaxi engedélyek	2200
Vigalmi adó	2100
Tandíjak	500
Különböző bevételek (igazolványok, lívrettek, stb.)	3550
Összbevétel:	127.000
Kormánysszubbenció:	9000
	136.000

E kimutatás szerint minden tel-avivi lakosra kb. évi 2 font közteher esik.

Városi kiadások 1932-ben

	font sterling	%
Tartozások törlesztése	25.000	19%
Nevelésügy	25.050	19%
Közegészség	23.750	18%
Közmunkák	14.700	11%
Városi közigazgatás	13.100	10%
Vízművek	12.200	9%
Közbiztonság	9600	7%
Különböző kiadások	4600	3%
Uccák rendbentartása	2350	1 1/2%
Technikai osztály	2200	1 1/2%
Városi választásokra	1250	1%
Összesen:	134.000	

A városnak ingatlanokban (iskolák, középületek, kórházak, stb.) 170.000 font értékű vagyona van.

Városi adósságok

	Font
Amerikai kölcsön. Lejár 1942-ben	47.500
Angol-Palesztina Bank. Lejár 1939-ben	45.250
Barclays Bank. Lejár 1936-ban	26.000
Ottoman Bank. Lejár 1934-ben	5.500
Összesen:	124.250

„Nekünk zsidóknak ki kell vonulnunk az arab Jaffából”

— A barátaimmal sokat tanakodtunk afelőtt, hogy mitevők legyünk. Ezen beszélgetések közben érlelődött meg bennem a gondolat, hogy nekünk, zsidóknak ki kell vonulnunk az arab Jaffából és a város mellett egy külön zsidó városrészt kell alapítanunk. Amikor barátaimnak elmondottam tervemet, valóságos kinevettek. Kifejtettem előtűk, hogy tulajdonképpen egy önálló zsidó várost kellene teremtenünk, mert ezekkel a primitív arabokkal nem tudunk együtt élni. Hitlenkedve rázták a fejüket s a legkülönbözőbb ellenvetéseket tették.

— Ki fogja az uccákat seperni? — Ki fog a rendre vigyázni? — kérdezték folyton, mert nem tudtak elképzelni maguknak zsidó uccaseprőt és zsidó rendőrt. Én azonban már akkor szentül meg voltam győződve, hogy a zsidó város megteremtése politikai szükségesség és teljes energiáival fektüdtem neki a terv megvalósításának. Sikerült meggyőzőm nyolc jaffai barátomat és ami még fontosabb, megszereztem Rothschild Edmond báró támogatását a tervhez. 1909-ben raktuk le az alapkövét Tel-Aviv városának és az első ház, amelyet felépítettünk, a Herzl gimnázium volt. Hat-ézer frankkal kezdtük el építeni azt a várost, amelyben ma már 50 millió font-sterlingnyi érték van beépítve és felhalmozva.

— Az első pillanattól kezdve tervszere-

rien végeztük a városépítést. Tel-Aviv az első városa volt a világnak, amelyet pontosan előre elkészített tervek szerint építettek fel. Két fontos principiumot mondtunk ki akkor, amelyhez még ma is ragaszkodunk. Az első az volt, hogy a háztelkeknek csak egyharmadát szabad beépíteni, míg kétharmadát kert részére kell meghagyni. A másik principium, hogy magasságban csak két emeletig engedünk építeni, hogy ilyenformán biztosítsuk a város horizontális kiterjedését. E két principium segítségével sikerült elérnünk azt, hogy Tel-Aviv ma valóban kertváros, ahol a lakás-higiéniai viszonyok a lehető legjobbak.

— A bizalmatlanságot, amely a zsidó város gondolata ellen megnyilvánult még évek múlva is csak nehezen lehetett leküzdöni. Nem hittek a város jövőjében. Sorozatos támadások érték, hogy lekiismeretlenül, veszedelmes kalandokba sodor bele hiszékeny embereket. Hogy nem tanulmányoztam előbb a kérdést, vajjon meg vannak-e egy ilyen városalapításnak gazdasági előfeltételei. Én azonban mentem a magam útján, mert rendületlenül bízam az ügy sikerében. Tudtam azt, hogyha bizottságokat küldenek ki a kérdés tanulmányozására, úgy sohasem épülne fel Tel-Aviv. Tudtam azt, hogy a történelem nagy eseményeit sohasem előzték meg kicsinyes latolgatások és kísérletezések.

Ahol nincs bejelentő hivatal

Feltűnt nekem, hogy Tel-Aviv közigazgatásából hiányzik egy intézmény, mely nélkül Európában városi adminisztráció el sem képzelhető: a bejelentő hivatal.

— Szándékosan mellőzöm ezt az intézményt — mondja Diezengoff —, nekünk nem kell bejelentő hivatal. Hetenként öthatezer idegen érkezik ebbe a városba, egyrésztük itt marad, másrésztük tovább megy. Minek zaklassuk az idegeneket és miért molesztáljuk az ittlakókat, Mj mindenkj szivesen látunk, aki itt élni és dolgozni akar. Ellenőrizni sem akarjuk őket. A közrendre és az erkölcsökre pedig vigyázni tudunk mi magunk, jól megszervezett rendőrségünk segítségével.

— Miből állapítják hát meg a lakosság növekedését és számát? — Itt, Palesztinában általában, különösen a bevándorlás mostani periódusában, nem nagyon forszírozuk a pontos statisztikai adatokat. Ön is bizonyára tudja, hogy miért. Tel-Aviv lakosainak számát azonban hozzávetőleg mindig meg tudom állapítani a víz és villanyfogyasztás mértékéből.

— Engedjen meg nekem egy különös kérdést, polgármester ur. Hogyan van megelégedve a városával?

— Néhány hónappal ezelőtt — kezdte a választ Diezengoff — egy öreg angol professor látogatott meg engem, Herbert Samuel ajánlotta be hozzám, mint volt professorát, aki meg szeretné ismerni az új Palesztinát. Szívéliesen fogadtam és megmutattam neki mindent, ami érdekelte. Az öreg professor kritikus természetű ember volt és hol ez, hol az nem tetszett neki. Folyton az ő városára hivatkozott, ahol szerinte minden szebb és jobb. Túrelmetlen lettem.

— Hány éves az ön városa? — kérdeztem. — Hatszáz éves — felelte büszkén a professor.

— És ön mindennel meg van elégedve az ön városában? — Oh, dehogyan. Évek óta én vagyok a városi ellenzék feje.

— Na, látja — mondtam, az ön városa 600 éves és még ott sem tökéletes minden. Az én városom csak huszonöt éves, fiatalabb nemcsak nálam, de még a fiannál is. Hát hogy lehetne itt minden tökéletes.

— Önnek is ezt felelem — mondja most már nekem Diezengoff. — Tudom, hogy vannak hibák és hiányosságok itt is és még rengeteg sok a tennivaló. De ha figyelembe veszem az időt és az eszközöket, amelyek rendelkezünkre állottak e mű elkészítésénél, azt kell mondanom — és azt hiszem, hogy nem esem a szerénytelenség bűnébe —, hogy meg vagyok elégedve a városommal. És a zsidó nép is meg lehet elégedve vele.

Befejezésül még arra kérem Diezengoffot, írjon valamit a noteszkönyvembe. Markáns héber betűkkel a következő szavakat röjja a papírra:

Akarattal, hittel minden nehézséget le lehet győzni. Tel-Aviv az energia, az akarat és a hit szimfóniája.

Marton Eraó

— Kifosztottak egy élelmiszerüzletet. A hétfőről keddre virradó éjjel ismeretlen tettesek behatoltak öv. Lévy József né Jókay uccai élelmiszerüzletébe, amelyből nagymennyiségű likört, dugaszolt ital neműeket és élelmiszert vittek el. A tettesek az üzlet hátsó bejáratán hatoltak be a helyiségbe. A nyomozás megindul.

„Én biztos voltam benne...”

Gondolta-e Ön huszonöt évvel ezelőtt, hogy Tel-Avivnak valaha hetvenezer lakosa lesz?

— Oh, én az első perctől kezdve biztos voltam benne, hogy Tel-Aviv nagyváros lesz. Csak nem hittem, hogy a fejlődés ilyen gyorsan fog bekövetkezni. Nem hittem, hogy én is meg fogom élni ezt. És ne gondolja, hogy Tel-Aviv egyhamar meg fog állni a fejlődésben. Szentül meg vagyok győződve róla, hogy tiz-tizenöt év alatt Tel-Avivnak 300 ezer lakosa lesz. Mert meg vannak rá a gazdasági lehetőségek.

— Milyen irányban látja Ön, polgármester ur a város további fejlődését?

Kikötőt épít Tel-Aviv

— Mindenekelőtt az ipar fejlesztésére gondolunk. Már most is egy csomó jól prosperáló iparvállalat van Tel-Avivban, textilgyárak, cipő, és textilgyárak, de a következő néhány évben számos egészen nagy iparvállalat fog létesülni. Terveztük egy új ipari városnegyed építését és nemrég egy társadalmi szervezet alakult, amely Tel-Aviv iparának fejlesztését tűzte ki céljául.

— Ugyancsak az ipar és kereskedelem fejlesztését szolgálja az a tervünk, hogy ár a legközelebbi jövőben kikötőt építsünk Tel-Avivnak, amely, ha méreteiben nem is fogja megközelíteni a haifait, de elegendő lesz ahhoz, hogy Tel-Aviv fejlődő iparának és kereskedelmének forgal-

mát lebonyolítsa. Bár öregember vagyok már, rendületlenül bízom benne, hogy megérem még azt az időt, amikor Tel-Aviv a Közkelet egyik legnagyobb ipari centruma lesz.

Kelet Rivierája

— De van ennél egy nagyobb és szebb tervünk is Tel-Avivval. A város északi részét klimatikus gyógyhellyé akarjuk fejleszteni s ha a tervbevet strandot kiépítjük, úgy semmi akadálya nem lehet annak, hogy Tel-Aviv legyen a Kelet Rivierája. Tel-Aviv fekvése és klímája mindenképpen alkalmas erre. Már ma is a külföldiek ezrei jönnek ide tavasszal és ősszel, hogy kifáradt idegeiknek pihenést szerezzenek és nem kétséges, hogy ez az érdeklődés a jövőben még fokozódni fog.

— Én teljes mértékben biztosítva látom ennek a városnak a jövőjét, mert bízom az egész ország és a zsidó nép jövőjében. Ha mi ezen rövid néhány év alatt, amióta dolgozunk, el tudtuk azt az eredményt érni, amit elértünk, akkor előtűnk már nem lehetnek akadályok.

A városi közigazgatás

A városi adminisztráció megszervezése felől érdeklődöm. Feltett kérdéseimből észreveszi, hogy foglalkoztam az adminisztráció problémáival és amidőn meg tudja, hogy magam is aktív részt vettem városi közigazgatásban, a legnagyobb

Mera & Comp. autobusvállalat

1933 május 20-tól mindennap kétszer indít autobusjáratot Cluj-Dej-Bistrita-Baia-Mare-Satu-Mare között.

Indulások Clujról:

Indul Clujról	5.30 és 15.00 órákor
érkezik Dejre	7.30 és 17.00 órákor
indul Dejről	7.45 és 17.15 órákor
érkezik Bistritára	9.45 és 19.15 órákor
érk. Baia-Marera	11.00 és 20.30 órákor
érk. Satu-Marera	12.00 és 20.30 órákor

Indulások Satu-Marerről-Baia-Marerről és Bistritáról:

indul Satu-Marerről	12.30 órákor
indul Baia-Marerről	4.30 és 14.15 órákor
indul Bistritáról	5.30 és 15.15 órákor
érkezik Dejre	7.30 és 17.15 órákor
indulnak Dejről	7.45 és 17.30 órákor
érkezik Clujra	9.45 és 19.30 órákor

Cuj-Satu-Mare között naponta csak egyszeri közlekedés. Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autobusállomásról.

Glasner Akiba főrabbi nagy-nagyszabású beszámolója Palesztináról

Cluj-Kolozsvár, június 13. (Az Uj Kelet tud.) Szombat délután tartotta meg nagyszabású Palesztina-beszámolóját Glasner Akiba kolozsvári főrabbi a Mikos Kelemen uccai ortodox templomban melyet zsufolásig töltött meg ez alkalommal a hívők.

Másfélórás nagy beszédben tárta fel a főrabbi palesztinai impresszióit és azoknak tanulságait. Három szempontból világította meg Palesztinát: Erec, Erec Jisráél-e és Erec Hakódosá-e az épülő Palesztina?

Utközben láttuk Konstantinápolyt, Athént és Alexandriát klasszikus szépségeivel és modern alkotásaival, régi, monumentális emlékoszlopaival és új, pompás palotáival. Felemelő, nagy élmény volt. Amikor azonban megláttuk Erec Jisráél három nagy városát: Jeruzsálemet, Tel-Avivot és Haifát, elfelejtettük Konstantinápolyt, Athént és Alexandriát minden szépségét. Palesztina ma egy virágzó ország, melynek gazdasági perspektívái beláthatatlanok. A városok ipari és kereskedelmi fejlődése, a mezőgazdasági telepek állandó növekedése, a Holt-tenger kiaknázatlan kincsei, a tibériasi hőforrások, a hajfai kikötő óriási gazdasági lehetőségeket nyitnak meg az épülő ország számára.

Az első kérdésre tehát, hogy Erec-e, feltétlenül igennel kell felelnem. Hogy Erec Jisráél-e, Zsidóország-e, erre is pozitív feleletet kell adni. Igaz ugyan, hogy Palesztinában ma mindössze 250.000 zsidó él és a többség még mindig arab. Az élet azonban, mely ott létezik, százszázalékosan zsidó. A héber nyelv az élet minden napján nyelve. Az emberek, akik ott élnek, egészen mások, mint a galuth zsidói: szabadok minden tekintetben. A gyermekek különösen mások, mint a mi gyermekeink. Erősebb és szépek. Igazi zsidó típusok. Ha hallanánk hogyan adja elő és magyarázza meg a palesztinai gyermek a Tórának, vagy a prófétai szentírásoknak valamely részét — csak akkor látnánk, mi a különbség az ottani és az itteni zsidó nevelés között.

A mai Palesztina ma már tulajdonképpen Herzl Alneuland-álmát. A zsidó sors beteljesedett, Németországból orvosok, tudósok, egyetemi tanárok jönnek Erec Jisráélbe és a Jeruzsálemi egyetem rövidesen a tudomány centruma lesz, mely maga köré gyűjti azokat a nagy erőket, melyek eddig idegen kultúrákat emeltek magasba. Ma ma is nagy nevet van ennek az egyetemnek. De még nagyobb lesz a jövőben, mert a zsidó nép legjobbjai gyűlnek oda.

Hogy nincs még zsidó többség és még mindig arab többség van Erec Jisráélben, ez kizárólag a mi bűnünk. Mert nincs ott angol vagy arab kérdés. Anglia csatlódott a zsidó néphez. Amikor 1917-ben kiadta a Balfour-deklarációt, azt hitte, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon ügyét az egész zsidó nép magáévá fogja tenni. Sajnos, nem így történt és ennek viselnie kellett a konzekvenciát. Ma, amikor nagy zsidó bevándorlás van és a zsidó töké is megindult Palesztina felé, ma Anglia is mellénk áll. Mennyi zsidó vagyon pusztult el itt az utóbbi évek során a galuthban? Ezek a vagyonok mind gyümölcsözönnének ma is, ha Palesztinába investálták volna. Csak most, amikor már a legnagyobb zsidó vagyonok elpusztultak, indul meg a zsidó töké Palesztinába. De vajha tanulna ebből az egész zsidó nép.

Az araboktól sem kell féltünk az országot, 1929-ben a hebroni jesiva nem pusztult volna el, ha engedték volna hogy a chalucok védjék meg a tanházakat. Ma már nem áll fenn ez a veszély, mert a jisiv meg tudja védeni magát.

Hogy Erec Hakódosah, Szentföld-e Palesztina — erre is csak pozitív felelet lehet adni. Kilenc évvel ezelőtt, amikor az országban voltam, Ejn Charod kolóniában oroszországi ateista chalucokat találtam, akik halálra sem akartak zsidó vallásról. Fáj ez, amit láttam. De azzal vigasztaltam magam, hogy a Szentföld nem fogja kibírni ezt az állapotot. És igazam volt, Ejn Charodban most egészen új életet találtam. A kvucának sohetje van, a kvuca tagjai a vallási törvények szerint házasodnak, szombatot nem dolgoznak. Meg vagyok győződve róla, hogy ez a fejlődés fokozatosan ki fog tökéletesedni. A régi Ejn Charodnak ma már nyomai sincsenek.

Tel-Avivban reggel, este zsufolva találtam az összes imaházakat. A Sabbath csak ott nyerte vissza igazi lényegét és tartalmát. Az imaházakban állandóan tanulnak. Nem „előimádkozók“ halgatásában merül ki ez a tanulás, hanem tudósok tanulnak ott és mindenki külön-külön tanul.

Ha némi hiányosságokat is mutat fel a vallási élet, az is a mi bűnünk. Ha a vallásos elemek fokozottabb mértékben

kapcsolódtak volna be a Palesztinába, akkor sok minden másképp alakult volna. Ebből okulnunk kell. Egy kötelességünk és egy feladatunk van: a hach Sarah, Ifjúságunk felkészítése Erec Jisráélre. Szellemileg, lelkiileg és politikailag kell kiképeznünk ifjúságunkat. Ne vádoljuk a chalucokat. Hősök azok. És bünt követ el az, aki rágalmazza őket.

Jezsás próféta mondja: „Emeld fel hangodat, szóljál a néphez és ne félj! Én nem félek megmondani az igazságot, hogy Erec Jisráél a zsidó nép jövője és érte kell dolgoznia az egész zsidó népeknek.

Beszédének végén a főrabbi drámai erővel hívta fel a zsidó népet Palesztinával szembeni kötelességeire és figyelmeztette a zsidóságot a mai zsidó sors nagy történelmi tanulságaira.

SZÍNHÁZ-FILM

A Magyar Színház befejezte szezonját: A Szinkör Muzgó teljes erővel fog neki nyári sláger-idényének

A Magyar Színház befejezte szezonját és a színtársulat ma elindult Brasóba.

A Szinkör Muzgó, amelynek ilyenformán folszabadultak estéi, teljes apparátussal szervezte meg nyári idényét. Sorra kerülnek vetítésre a szezon legnagyobb slágerei.

A sorozatot megindítja a Magyar rapszódia, amelynek frenetikus sikerére még mindenki emlékszik, amelye: tulus nélkül lehet annak a filmnek nevezni, amely a legnagyobb sikert aratta, élő zenekísérettel kerül színpadra, a legsebb magyar nóták fogják kísérni ezt az izgató magyar filmet, amelynek főszereplői Willi Fritsch, Dita Parlo és Lili Dagover. A Magyar rapszodiát követi a Marathoni futó. A Marathoni futó sportfilm, témája: két fiatal sport

ember küzdelme az olimpiai bajnokságért és egy gyönyörű nőért. Főszereplői: Brigitte Helm, Hans Brausewetter és Viktor de Kowa. — A Szinkör Muzgó programon szereplő filmje: Az emberi bestiák, a Paramount fantasztikus film regénye, Leyla Hyams-szal, az Egy kis senki (Bónyi Adorján darabja után) Gustav Fröhlichel, Erzsébet királyné Lili Dagoverrel, Az anyaszív, Öfenségek adjutása, Vlasta Buriannal stb. Egymásután jönnek ki a Szinkör Muzgóban ezek a slágerfilmek, most már rendszeresen a napi 3, 5, 7 és 9 óras előadásokban. A meginduló nyári melegeben a Szinkör Muzgó külön előnye, hogy óriási kupolája és tágas helyisége a leghűvösebb helye a városnak.

A Royal mozgó behozta Erdélybe a francia és olasz filmeket. Mióta Hitler Németországban a filmgyárak teljesen leálltak a Berlinben dolgozó színészek és rendezők külföldön kezdtek el dolgozni. Ennek azonban volt egy technikai akadály, mely pedig az, hogy külföldi stúdiókban a szépen lendülni kezdő francia és olasz filmvállalatok dolgoztak már. Ezt a meglehetősen nehéz helyzetet a filmszínházak oldották meg, még pedig úgy, hogy a Németországi kötéseiket stornirozták a megfelelő üresen maradt játési dátumokra pedig lekötötték a francia és olasz produkció javát. Így formán hajlandók voltak a külföldi érdekeltségek a stúdiókat is felváltva használni, úgy hogy mostan a Royal mozgóban francia és olasz filmek felváltva fognak jönni németül beszélő, de külföldön készült filmekkel. — Így tehát nem sokára alkalmazunk lesz meghallgatni Catani csodaszép operáját „La Wally“-t, Tito Schipa a világhírű olasz tenor első hangosfilmjét, esütörtöktől kezdve pedig Raquel

Meller-nek, a világ egyik elismert legnagyobb művésznőjének filmje jön: „A császárno ibolyái“. Ez a franciául beszélő és éneklő, pazar kiállítású filmesoda lesz, mely meghódítja a közönséget a külföldi filmek számára.

SZINKÖR-MOZGÓ MÜSORA

Szerdán 3, 5, 7 és 9-kor: Az öszi manóver. Kacagató katonabohózat. A főszerepekben: Lucy Englsch, Fritz Kampers, Paul Hörbiger.

Csütörtöktől: A magyar rapszódia. Minden idők legszebb filmje, teljesen új kópia. A főszerepekben: Dita Parlo és Willy Fritsch.

Jön: A marathoni futó. Világláger. A sport, a napfény, az ifjúság filmje. A főszerepekben: Brigitte Helm.

SELECT-MOZGÓ MÜSORA

Szerda 5, 7 és 9 órakor: Zsiványok a fedélzetén. Izgalmas kalanddráma, főszerepekben: Tho-

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmény Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regény pályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland“-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

Nincs kedve nevetni!
Majd lesz!
8 lej ezentul hetenként az

Ojság

és örül ennek a zsidóság és gójság. Előfizetni 1/4 évre 100 lejért lehet: a Pallasz lapterjesztőnél Cluj.

mas Reighan, Barbara Weeks, William Rakewell, Charlotte Greenwood.

OPERA MOZGÓ:

Hétfő, kedd és szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Az ezred díszje. Rendkívül mulattató vígjáték. Főszerepekben: Ralph Arthur Roberts, Ida Wüst, Harry Halm. Helyárak 10 és 20 lej.

Csütörtöki kezdettel: KIEPURA énekel legsikerültebb filmjében, mindenki jól láthatja és hallhatja olcsó pénzért.

URANIA-MOZGÓ MÜSORA

Szerda 5, 7 és 9 órakor: Az utolsó út. Izgalmas dráma. R. C. Scheriff világhírű színdarabja nyomán, főszerepekben: Conrad Veidt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Parketta minden méretben, garantált szárazan teljesen leszállított árban kapható str. Saguna (Bartha Miklós u.) 15. Telefon 10-50.

Szatmáron kóser vegetárius tejcsarnok. Étterem megnyit. Olcsó árak. Főter 18.

Egyetemi hallgató vállalja elemi vagy középiskolás tanulók bármily vizsgára való felkészítését, valamint bármily megfelelő alkalmazás: nagyon szerény díjazással, Weisz Ernő, Árpád ut 13.

Gyorsírást jutányos díjazásért tanítok. Cim a kiadóban.

Cluji nagyvállalat keres perfekt román, magyar gépirónót, aki hosszabb ideig gyakorlattal rendelkezik. — Könyvelésben jártasak előnyben. — Ajánlatok eddigi működés megjelölésével kiadókba kéretnek „Ipar“ jellegre.

Csipekebevarrás, függöny, ágyterítő, párnák montirozása, kelengyék készítése Wesselényi M. ucca 3. Weissmann R. — Ugyanott kézzelvarrott kesztyűk készítése és tanítása.

Urinő háztartás vezetését vállalja. Ház vezetőnek ajánlkozok magános urhoz, özvegy emberhez, vidékre is. „Szerény fizetés“ jellegre pontos című leveleket a kiadóba kér.

PALESTINA! Technischer Kaufmann, sucht anerkannter Organisator, deutscher Jude, sucht einige seriöse arbeitsfreudige Mitarbeiter mit nachweisbaren Mindestkapital von Lei 1.000.000 zur Gründung aussichtsreicher gewinnbringender Industrie Kostspielige Einrichtung nicht erforderlich. Zuschriften an Rudolf Mosse Cluj unter „GESICHERTE ZUKUNFT“

Elcserélném alig használt 6 hengeres Ouwerland Wippet nyitott autómát 35—40 lóerős 1/2 stábil gépre, bővebbet: Kieselstein Márton, Rastolita. Jud. Murres.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

Szép Ernő: Lila akác	20 Lei
Farrère: A tikárisasszony	20 Lei
Toudouze: Vulkanok ébresztője	20 Lei
Bedel: Jerome szerelme északon	20 Lei
Bennett: Mr. Prohack	20 Lei
Bennett: Hugo	20 Lei
Magre: A tigris titka	20 Lei
Fouchardière: Ha nagyjaink visszatérnek	20 Lei
Renard: A bacillusember	20 Lei

HIREK

Royal Mozgó

Ma, szerdán utoljára:

Baby

Anny Ondra operett-világlágere.

A londoni zsinat dicsérete

Történelem most jobbra nézz! Albion ködében az időnek új fénye támadt: im zsinatra gyűltek össze kegyesen mentői világunk nyomorának.

Lakomák és szavak dús mámorában íme a jövődő lángjai lobognak. Készülj világ, hogy elfelejtsd jaját a kinnak, kinnját a gondnak.

Mert ami most van, az nem volt soha még,

csupa malaszt a londoni lélek, a sáttant úzik el jó doktorok s napjaink vidám köntöst cserélnek.

Mit Berlin mívelt s megáldott a Pénz fejlődést Londonban kap ma, vigadj világ, mert meggyőzt arcod a Jótét álmától lesz újra sima.

Vigadj világ, elég volt a jajból s ha nem is szünne meg kínjaid kénye: te csak higgyj a hitetleneknek, hiszen a hit az élet írja, fénye.

S ha majd a Semmi pernyéje száll rád a tüzről, melyen rossz sorsunk hamvad, halj meg csak boldogan, szabadon, hősként

fénye alatt a londoni napnak. Salamon László.

— Ma startol óceánrepülésre az olasz repülőraj. Rómából jelentik: Az óceánrepülésre készülő olasz repülőraj Balbo légügyi miniszter vezetésével szerdán az orbetelloi repülőtérrel Irország felé startol. A légi raj az ir partoknál kezdi meg az óceánrepülést.

— Egy német orvos sterilizáló javaslata. Berlinből jelentik: Az Arztlische Mit teilungben című lapban, mely a Hartmann bundnak, a német orvosszövetségnek hivatalos közlönye, L. Vellguth egészségügyi tanácsos „A törvényes sterilizáció” címen cikket írt. Fajegészségi és fajtisztasági szempontból a lakosság különböző rétegeit fajfentartásra képtelenné akarja tenni. Cikkében az alsóbbrendűségnek hét fajtaját sorolja fel. Ezek: a gyengeelméjűek, az elmebajosok, az epileptikusok, az asszocialisok (bűnözőhajlamuk) és — az idegenfajúak. Vellguth dr. melegen ajánlja a hét csoporthoz tartozó egyéneknek sterilizációját, különösen súlyt fektet azonban az idegenfajúaknak, a zsidóknak, a negereknek és a mongoloknak megoperálására, hogy eképpen megőrizze a német nép organizmusát „idegenfajúvé” beszívárgásától. Felszólítja a német államot, hogy helyezzen pénzügyi támogatást a sterilizációhoz tartozó eljárások számára, akik önként alávetik magukat a sterilizálásnak.

Ha azt kérditek, hogyan vegyünk részt közvetlen uton Izrael jövődő országának felépítésének nagy és szép művében, ezt feleljük: Minden erőnkkel támogassuk és terjesszük a palesztinai föld, a palesztinai munka és palesztinai ipar termékeit, vagyis követeljük, és fogyasszuk mindig a Toceret Haarecét!

— Ujabb politikai gyilkosság Szófiában. Szófiából jelentik: Politikai ellenfelei nyílt uccán lelőtték Baiff irodagazgató, aki a macedón Protogeroff csoport tagja volt.

— Hadbírósi híre. Gózsza György máramaroszi közkatona állt ma vádoltan a hadbírósi bíróság előtt. Azzal vádolják, hogy a múlt év végén az uccán feldöntötte Grünwald Ilonka szigeti tizenegy éves kislányt, aki olyan erővel esett a földre, hogy utána két hétig kellett súlyos sérülésekkel ápolni a klinikán. A tárgyaláson a szülők azt hangoztatták, hogy Gózsza György régi, ismert antiszemita, aki több ízben fenyegette meg zsidó katonatársait is, hogy agyon fogja őket ütni. A szülők kártérítés megítélését kérték a hadbíróstól. Amit a hadbírósi bíróság a polgári bírósághoz utasította, a közkatona viszont felmentette a vád alól, mert szolgálat teljesítés közben történt a baleset.

— A Haggibbor turisztikai szakosztálya folyó hó 18-án, vasárnap autós kirándulást rendez a Turi és Tordai hasadékhoz. Indulás reggel fél 7 órakor a Haggibbor Kossuth L. ucca 10 szám alatti klubjától. Részvételi díj vendégeknek 65, tagoknak 60 lej. Vezetők: Sándor Samu, Erdős László, és Weisz Ignác. Jelentkezni lehet az Expressz Inkasszó Irodában Cal. Regele Ferdinand (Wesselenyi ucca) 14 az udvarban 8-1 és 3-7 óráig, valamint a Haggibbor klubban kedden és pénteken este fél 8-tól fél 9-ig. Jelentkezési határidő: péntek este.

— Alfonz spanyol exkirály Lausanneba érkezett, hogy megakadályozza fia „rangon” aluli házasságát. Párizsból jelentik: Több lap közli azt a lausannei hírt, hogy Alfonz spanyol exkirály Lausanneba érkezett, hogy megakadályozza fiának rangon aluli házasságát. Az exkirály figyelemztetni akarja fiát, hogy házasságkötése előtt ő még mindig a spanyol trón várományosa s így meg kell fontolnia, mit tesz.

„Palesztinai utamról” címen tart Ing. Klein Gyula előadást a Salom Klubban június 15-én, csütörtökön este 9 órakor. Az előadást bevezeti dr. Elekes Miklós. A klub kulturális bizottsága az érdeklődőket szívesen látja.

A régi és jól megalapozott ipari álmokban ezt a jelszót követik: „Buy British!” (Brith termékeket vásároljatok!), „Kaufet deutsche Erzeugnisse!” (Német termékeket vásároljatok!) A mai zsidó generációnak is megadatott a lehetőség és alkalom, hogy megvalósíthassa a maga jelszavát, amely az Erecből jön: Knu Toceret Haarec!

Royal Mozgó

Holnap, csütörtökön különleges premier: **A császárné ibolyái**

(Violettes Imperiales) Pazar kiállítás, Párizsban készült, franciaul beszélő és zenélő operettfilm. Fősz.: Raquel Meller, a világ egyik legnagyobb művésznőjének egyetlen filmje. Francia filmprodukción.

— Sáskaraj lépett fel Varsó környékén. Varsóból jelentik: A lengyel főváros környékén sáskaraj lépett fel. Nagy károkat nem okoztak, mert hirtelen felkerekedtek s észak felé távoztak.

— Meghalt Pakots József. Budapestről jelentik: Pakots József író és országgyűlési képviselő este szívrohamban váratlanul meghalt. Pakots tegnap tért vissza Lillafüredről, hogy a parlament tanácskozásain részt vegyen. 1877-ben született Alvincen. Tíz év óta parlamenti tag. A monori kerületet képviselte.

— Kis hírek Hitler Németországból. Párizsból jelentik: A Saar-vidék kormányzó bizottsága a külföldön élő németek Saarbrückenbe tervezett kongresszusának megtartását nem engedélyezi a Saar-terület egyetlen pontján sem. — Seldte német birodalmi munkaügyi miniszter Milanóba érkezett a lombardiai műutak és közművek tanulmányozására. — A svájci szövetség tanács menekültügyi hivatala több németországi menekülttel szemben nem ismerte el politikai menekült minőségüket. Ezeknek rövidesen el kell hagyniuk Svájcot. — A német konjunktúra kutató intézet megállapításai szerint januártól a cukor ára 55, a szalonna 48, a gummi 30, a bádóg 28, a réz 24, a rudvas 20, az ólom 19 és a gypart 16 százalékkal emelkedett. A nyersanyagok árának emelkedése lassu, organikus javulás első jele. — A düsseldorfi pályaudvaron tegnap este ünnepelték a német futballbajnokságot nyert Fortuna Düsseldorf Berlinből visszaérkezett játékosait.

Szinkör Mozgóban

Csütörtöktől 3, 5, 7 és 9-kor:

A magyar rapszódia

DITA PARLO, WILLY FRITSCH, LIL DAGÓVER.

Előzenekisérettel!

Évezet-e két órahosszat egy vasuti csatlakozásra várni? Igen! ha elég

„Vita”

bonbont

Ezzel elüzi unalmát!

Amerre jártok, amerre keltek, mindenütt csak „Vita”-t egyetek! Csoodásan frissítő és tápláló!

„Kandia”-gyártmány Tímisoara.

NAPRÓL NAPRA

Homan Bálint magyar közoktatásiügyi miniszter tegnap délután a Dunapalotában adott az európai bajnoki vívóversenyek résztvevőinek tiszteletét. A vendégek a tea után táncoltak. Az egé-csapatbajnokság középdöntőjébe a következő csapatok kerültek be: Románia, Svédország, Anglia, Franciaország, Olaszország és Magyarország. A középdöntőt két csoportban vívják. A döntőben délután négy csapat fog résztvenni.

Athénban kiásták Plató akadémia romjait. A leleteket archeológusok most tanulmányozzák.

Newyorkban a divathölgyek festékel helyettesítik a harisnyát. A gyárak háromféle színnyalatu festéket hoztak forgalomba lábfestés céljaira és pedig sportlához csokoládébarnát, délutáni látogatásokhoz halvány rózsaszínt és estélyekre selymes beige-színt.

Rómában a forgalmi rendőrök parasziasakosan és fehér ruhában dirigálják a forgalmat. Új egyenruhájuk igen praktikus.

Jerita Mária a jövő szezónban a Metropolitan operában fellép Fall Leó a Császárné c. operettjének címszerepében.

Losangeles több mozija állástalan sztárokat szerzött, akiket előadások közben felléptettek.

A Magyar Nemzeti Színház tervbe vette együttese nőtagjainak felrészítését. Ecélből vendégszerepésre hívott meg több fiatal budapesti színésznőt, akik próbat játszanak a Nemzeti Színház színpadán.

Moissi Olaszországban staggionet alakít, melynek sztárjai a Grammatica nővérek lesznek s ezzel a társulattal a jövő szezónban az olaszországi városokban fog turnézni.

Schmeling a lapok munkatársai előtt kijelentette, hogy felhagy a boxolással. A legyőzött ökölvívóbajnok közölte azt is, hogy az első hajóval vissza fog térni Németországba és házasságot köt Anny Ondra filmszínésznővel.

Németh Mária a berlini városi operában vendégszerepel. A Sentat énekelte „A bolygó hollandiában”, ma énekli a Salome címszerepét s csütörtökön befejezi vendéggjátékát a Tosca címszerepében.

Furtwaengler mellé helyettesül a berlini opera Heger bécsi karmestert szerződtette, aki felbontotta többéves bécsi szerződését. A bécsi opera Otto Klemperert fogja szerződtetni karmesternek.

A berlini állami opera a jövő szezónban Richard Strauss hetven éves születésnapja alkalmából ciklust rendez. Lesz utána Wagner-ciklus is, mely tizenegy zenedrámát foglal magában.

— Északkinában a japánok elvonulóbán vannak a Nagy Falon túlra. Londonból jelentik: Északkinában a kínai csapatok elfoglalták állásaikat a fegyverszüneti egyezményben kijelölt demarkációs vonal mögött. A japánok is elvonulóbán vannak a Nagy Falon túlra s az ettől délre eső területeket kiüritik.

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Mig én nem félek az antiszemizmusról, addig más se féljen —
mondotta a Neues Wiener Journalnak Vaida

Mit vár Románia a londoni konferenciától?

Titulescu kibékült Gafencuval. Megváltoztatják a kontingen-
tálási rendszert?

Bucuresti-Bukarest, június 13. (Az Uj Kelet tud.) A londoni konferencia megnyitásával kapcsolatban ma Mironescu ideiglenes pénzügyminiszter nyilatkozott a lapok munkatársai előtt. Mironescu elmondta, hogy a konferenciáról érdemi jelentések nem jöttek, mert még nem is jöhettek, de a román delegáció tagjai érdekes jelentéseket küldtek, amelyekben a Londonban uralkodó atmoszférát ismertették.

Igen kedvező a hangulat Londonban a pénznemek restabilizációja kérdésében amely mellett a résztvevő államok nagyrésze lánzdását tör. Az aranyalapról letért valutájú államok pénzmeinek restabilizációja döntőfontosságú programpontra a konferenciának és a román kiküldöttek jelentése szerint ezirányban a hangulat igen kedvező. E jelentések szerint a restabilizáció ugyanazon a kurzuson történne, amelyen a valuták az aranyalapról való letérés előtt voltak.

Ebben a kérdésben — mondotta Mironescu — a román delegátusoknak egységes az álláspontjuk, amelyet én magam szügeráltam a minisztertanácson. Ez a nemzetközi pénzügy megvalósítása mellett való állásfoglalás, amit a jelenlegi pénzügyi helyzetben nem tartok egészen lehetetlennek.

Titulescu kibékült Gafencuval
Bucuresti-Bukarest, június 13. Titulescu Londonból való elutazása előtt megbeszéléseket folytatott Mironescuval és Vaidával. A tárgyalások különösen az új ipar- és kereskedelemügyi miniszter kinevezése körül folytak. A minisztérium sikeres átszervezésére vall, hogy Gafencu volt külügyi államtitkár, akinek Titulescuval való konfliktusa történelmi nevezetességű, kikísérte a külügyminisztert az állomásra, a legbarátságosabb eszmecserében. Titulescunak Gafencuval való kibékülése a bukaresti sajtó politikai szenzációja, másfelől pedig elhárított minden akadályt azelőtt, hogy Gafencu a kereskedelemügyi minisztérium államtitkárává nevezék ki.

A Monitorul Oficial ma reggeli számában meg is jelent már a za királyi dekretum, amely Lugoseanut román meghatalmazott miniszternek nevezi ki és az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium ideiglenes vezetésével Vaida miniszterelnököt bízza meg. Egyidejűleg Gafencu kinevezik államtitkárrá.

Megváltozik a kontingen-
tálási rendszer

A Curentul közlése szerint Vaida kinevezésével kapcsolatban számolni

Ujdonsági Ujdonsági
JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzzel és mélységgel, mint Joseph Roth „HioB” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

lehet a kontingentálási rendszer lényeges megváltoztatásával.

Vaida nyilatkozata az antiszemizmusról

Bucuresti-Bukarest, június 13. (Az Uj Kelet tud.) Vaida miniszterelnök a Neues Wiener Journalnak nyilatkozott, amelyben különösen a romániai antiszemita kilengésekkel kapcsolatban tett feltűnő jelentőségű kijelentéseket. Vaida szerint „a hitlerizmus” idegen szó Romániában, amely soha nem fog itt gyökeret verni.

— Amig én nem félek, másnak sincs oka aggodalomra. Az antiszemizmusról egyébként apostola is van Romániában, Cuza professor, aki sokkal bölcsebb, mint hívei.

A kisebbségi kérdéstről szólva, kijelentette a miniszterelnök, hogy a román kisebbségek meg vannak elégedve sorsukkal és ilyen irányú nyilatkozatokat is tettek. A román nép a maga kisebbségi sorsán tanulta meg, hogyan kell bánni a kisebbségekkel.

tokat is tettek. A román nép a maga kisebbségi sorsán tanulta meg, hogyan kell bánni a kisebbségekkel.

Egységes vasúti tarifa

Bucuresti-Bukarest, június 13. Magyarország és Románia megegyezésre jutottak a két ország államvasutjainak egységes tarifája tekintetében, melyet aranyalapon akarnak mevalósítani. A közlekedésügyi minisztérium által delegált szakértői bizottság elutazott Bukarestből.

Elkészült a konverzió végrehajtási utasítása

Bucuresti-Bukarest, június 13. (Az Uj Kelet tud.) A konverziós törvény végrehajtási utasítása elkészült. A tervezet Mirtó már bemutatta Vaida miniszterelnöknek és a legfelsőbb törvényhozó bizottság esütörtökön kezdi tanulmányozni. A végrehajtási utasítás rövidesen nyilvánosságra kerül.

Averescu marsall királyi kihallgatáson

Bucuresti-Bukarest, június 13. A főváros politikai körében élénken kommentálják hogy Averescu marsallt, a néppártelnökét a király tegnap délután audiencián fogadta. A kihallgatásról még nem szivárogtak ki hírek.

Károly király kitüntette a román válogatott csapatot

Bucuresti-Bukarest, június 13. Ma délután az ONEF-pályára hívták össze a román válogatott csapatot, továbbá mind azokat a sportembereket, akiket a Meritul Cultural érdemrenddel tüntettek ki.

A sportünnepségen Károly király is megjelent Badulescu ezredes, a Testnevelési Főiskola igazgatója, Gusti és Samsonovici miniszterek és más előkelőségek kíséretében.

A király magához kérte Vogel Imrét a román válogatott csapat kapitányát, átnyújtotta neki a Balkán-Kupát, majd mellére tűzte az érdemrendet.

— Boldog vagyok a román sport legutóbbi sikerei miatt — mondotta — s remélem, hogy a kupát végleg meg is őrzik.

Ezután átadta az összes kitüntetetteknek az érmeiket.

Két Cantacuzino-fivér revolveres merénylete birtokuk jószágigazgatója ellen

A pereskedő fivérek tíz revolverlővést adtak le bátyjuk jószágigazgatójára

Bucuresti-Bukarest, június 13. (Az Uj Kelet tud.) A jalomitamegyei Cazaneti községben szenzációs események játszódtak le. Az egyik Cantacuzino hercegnek a községben nagy kiterjedésű birtokai vannak, amelyeket Constantin Cantacuzino örökölt. A főörökösnek két fivérével, Gheorghe és Vasile Cantacuzinóval állandó küzdelme van az örökségek elosztása miatt, Gheorghe és Vasile már egy ízben megkísérelte, hogy Constantin-tól a birtokot elvegyék.

Az örökösödési viszálykodásnak ma váratlan fejleményei lettek. Gheorghe és

Vasile Cantacuzino megjelent a birtok jószágigazgatójának, Stefan Margaricnak irodájában. A két fivér felszólította Margaricot, hogy hagyja el az irodát és távozzon a birtokról. Margaric nem volt hajlandó eleget tenni a felszólításnak, mire a Cantacuzino fivérek revolvert rántottak és tíz lövést adtak le a jószágigazgatóra. A tíz közül csak egy talált, de ez súlyosan sebesítette meg Margaricot, akit kórházba szállítottak. A lövöldöző Cantacuzino fivéreket a birtok személyezte fogta le. Kihallgatásuk megkezdődött.

Mária királyné hazaérkezett, Miklós herceg beteg

Bucuresti-Bukarest, június 13. Mária királyné hosszabb külföldi utjáról Bukarestbe érkezett. A pályaudvaron Vaida miniszterelnök és a kormány tagjai fogadták Mária királynét, aki a cotroceni kastélyban szállt meg. Itt írjuk meg, hogy a Lupta értesülése szerint Miklós herceg Svájcban megbetegedett és egyelőre kénytelen az ágyat őrizni.

Letartóztattak egy volt konstancai bankigazgatót

Konstanca, június 13. Teodoroff volt bankigazgató felszámolásban levő pénzügyintézet számára egy bírósági döntésből kifolyólag mintegy másfélmillió lejt vett fel a temesvári pénzügyigazgatóságtól. Teodoroff a pénzzel Bulgáriába ment át, ahol egy év alatt sikerült tudania a pénzen. A napokban visszaérkezett Konstanca, mert remélte, hogy itt új egzisztenciát kezdhet, régi összeköttetései alapján. Mikor a rendőrség tudomást szerzett Teodoroff visszaérkezéséről, az ügyesség utasítására azonnal letartóztatták.

Augusztus 15-ig kell kérvényt benyújtani a tanulmányi szabadságokra

Bucuresti-Bukarest, június 13. A hadügyminisztérium rendeletet tett közre, mely szerint mindazok a hadkötelesek, akik tanulmányi szabadságra igényt tartanak, ezirányú kéréseiket augusztus 15-ig feltétlenül kötelesek benyújtani a hadkiegészítő parancsnokságoknál. Ellenkező esetben november elsején meg kell kezdeniük önkéntesi évüket.

— Az amerikai autópár reméli, hogy ezévi üzletét aktív egyenleggel fogja zárni. Newyorkból jenenik: Remélik, hogy az amerikai autópár, amely az elmúlt üzletét százmillió dollár veszteséggel zárta, a jelenlegi üzletét már aktív egyenleggel fogja zárni. Április óta a megrendelések nagy arányokban emelkednek.

— Lengyelországban a betétesek rendre felmondják dollárbetéteiket. Varsóból jelentik: A dollár árfolyamhaayatlása miatt a betétesek rendre mondják fel dollárbetéteiket s vagy átváltják zlotyra, vagy nyomban ingatlant vásárolnak velük. A dollár árfolyamesése megelénkítette a lengyelországi fémhányászatot, a textil- és kémiai gyárak üzemet is. Még a mezőgazdasági termények ára is emelkedőben van.

— A belgrádi kémkedési ügyben tovább folynak a letartóztatások. Belgrádból jelentik: A leleplezett kémkedési ügyben tovább folynak a letartóztatások a nyugdíjas volt osztrák hadseregbeli tiszt köréből. A kémkedés központja állítólag Horvátországban volt, de hálózatuk kiterjedt Dalmáciára is. A vádlottak felett az államvédelmi törvényszék fog ítéletet hozni.

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának élelőse mű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszívesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 67 lej.

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiárulsuk: Max Nordau: dr. Köhn — 25 L Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszméramlatok tükrében — 25 „ Solem Alejchem: Legett nemese — 10 „

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 19. Telefon: 9-77.

Taxa posta plătite in no. No. 224.713—
da Baron L. Telefon: 9-7. Havonta 119. Évre 600. eg. földre: Hav. félévre 6. eg. detések díjs. KELET” az saidóság egy keink utánm rás megjelöl

A bátor

Végtelemül a tudat, hogy fél az antisz. Igazán fél nyire bátor é miniszterelnök. Mert anti országban. V is, akik félnek Vaida Sánd. Megrandítj fiát a román diákok inzulit küldi külföld. Egészen biz mint a szakál radik esztán. Nyugodtan amikor vasár Nem fél az Oda se he házban az an bornirtabb vá Vaida m Nem fél az a Hát nincs Hát másrt.

Csökken nélküiség

A leszerelés nek a fináléja terjesztettek e metorsági m ség beszüntet Hitler rezi dása ez. Kuda Hitler ugyan program meg vetelték tőle, hogy közszolga eteljeseb év. Es adott nek a megélhetés. Zsold volt, k munkájuk is nem lehetett hogy a kormá német munkar etösen megcsa. A munkaszé teljesítők nem a munkájuk szerelési konf termelő munka. Fel kell tén dig be kell ök nai kontingens. Es akkor a küldeni. Vagyis seho. Nem jó fők gint szembeta. vetelő tömege lesz elhittet. liseg zsugorod lom” görögüz szvenvedéyeket merik a tekint. Es akkor n rossz.

Szemelink szegezünk

A kicsi Auszsiót vállalt n. Pár évszázad hordák Bécs ily Bécs mentette a ny esár-szellem fe. Nyugat és va: ma újra a nyugati barba erőfeszítéssel a delkezésére ál gátát a hitler hamisítatlan o ják: „barna n Ausztriának lólegény „para esom jelleget e gyalazata adja rán ráeszmelt számára a hi